СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 26-го Падолиста, 1903. Число 48. — Vol. XI. Scranton, Pa., Thursday, November 26, 1903. No. 48.

НОВИНКИ.

О. Ив. Велигорскій.

— БУДОВА новои церкви въ Syracuse, N. Y. поступае скоро напередъ. Лотъ, на котрôмъ стане нова церковь, положеный въ заходнôй сторонѣ мѣста, на корнерѣ Wilbur ave и Tompkings st. Парафія выбрала дуже догôдне и хороше мѣсце на церковь. Звôдси прекрасный видъ на цѣле мѣсто и озеро Onondaga. Душпастыромъ тутъ вôдъ першого Октобра о. Иванъ Велигорскій.

ПЕРЕСТОРОГА!

Фалшивыми паперовыми грôшми (особл. $100.) часто въ Ню-Йорку ошукують по улицяхъ чужинцѣвъ, особливо славяньскихъ еміґрантôвъ, чи то дорогою змѣнки чи продажи. Хто хоче грошѣ мѣняти або куповати, нехай иде до порядного офісу.

— ЖЕРТВОЛЮБИМÔСТЬ нѣмецкихъ робôтникôвъ соціялістôвъ е дуже велика. До головнои касы соціялістôвъ въ Берлинѣ вплинуло въ мѣсяцю вересни с. р. около 19 тысячь марокъ, зôбраныхъ въ робôтничихъ кругахъ. Не дивниця отже що нѣмецкӣ соціялісты такъ добре стоять.

— ВЕЛИКІЙ страйкъ выбухъ на електричныхъ трамваяхъ въ Чікаго, Ил. Властителѣ намагають ся зломити страйкъ при помочи скебôвъ и поліціи, въ наслѣдокъ чого прійшло вже было до грôзныхъ заворушень и проливу крови. Кôлькохъ людей убито, 15 покалѣчено. Страйкеры держать ся знаменито и можуть мати надѣю на побѣду тымъ бôльше, що симпатизують зъ ними всѣ робôтники. Домагають ся они бôльшои платнѣ и скороченя добы працѣ.

— КАТЪ Бурôвъ, Лордъ Кіченеръ, упавъ оногды зъ коня въ одномъ тунелю и зломивъ собѣ ногу въ двохъ мѣсцяхъ наразъ. Се нещасте стрѣнуло лорда Кіченера коло Сіялѣ, въ Индіяхъ схôдныхъ, де вôнъ перебувае вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ.

МОСКВОФУЛЬСКІЙ КАЛЕНДАРЬ.

Нюйорска казета оголосила, що баль въ Woonsocket, R. I. вôдбуде ся въ день св. Арх. Михаила 31 Новембра с. р. Тымчасомъ звѣсно загально, що новемберъ мае лишь 30 днѣвъ, а руске свято св. Арх. Михаила припадало дня 21 новембра! Та пôсля москвофульского календара припадае се свято о 10 день пôзнѣйше...

— СТРАШНА катастрофа пôдчасъ огню стала ся въ Москвѣ дня 1 с. м. Горѣвъ тамъ въ ночи однополверховый дôмъ. Помôчь наспѣла такъ пôзно, що вже займили ся були сходы, а людямъ на другôмъ поверсѣ не оставало нѣчого, якъ лишь скакати крôзь вôкно або гинути въ огни. Матѣрь у вагôтнôмъ станѣ и двѣ малолѣтнӣ доньки постановили выскочити и всѣ позабивали ся на мѣсци. Батько, шукаючи третои дитины, задусивъ ся въ огни разомъ зъ нею. Сестра батька, котра прибѣгла на мѣсце катастрофы, побачивши трупы цѣлои родины, зôйшла зъ розуму.

— НОВО-ВЫБРАНЫЙ посадникъ мѣста Ню-йорку, п Меклілянъ, мае бôльше вплиbу и значѣня чимъ неоденъ европейскій монархъ. Досить буде замѣтити, що въ его рукахъ е безлѣчь посадъ до роздачѣ для урядникôвъ, котрӣ разомъ побирають рôчно 40 міліонôвъ долярôвъ платнѣ.

— НЕЗАДОВОЛЕНЄ ВЪ „СОЄДИНЕНІЮ“. Доходять до насъ вѣсти, що дуже богато членôвъ Соединенія есть незадоволеныхъ черезъ тое, що урядъ не подае що мѣсяця справоздань касовыхъ зъ приходôвъ и розходôвъ, але лишь самъ приходъ оголошуе, и то неправильно прим., за августъ то ажь при кôнци октобра оголосивъ! Число членôвъ въ Соединенію чимъ разъ зменшае ся!

— СЕГОРÔЧНӢ бурѣ морскӣ поглотили о много бôльше жертвъ, чимъ коли небудь передъ тымъ. Пôсля выказôвъ нѣмецкихъ стацій портовыхъ и торговельнои маринарки въ одномъ лише мѣсяцю вересню розбили ся на пôвнôчныхъ и западныхъ моряхъ 116 кораблѣвъ, мѣжъ якими було 6 великихъ пароходôвъ. Зъ людей погибло при тôмъ або пропало безъ вѣсти 2000 особъ, а втраты въ товарахъ выносять кôлька міліонôвъ.

— ЛѢКАРСКА штука знов поступила оденъ крокъ впередъ. У Варшавскихъ шпиталяхъ лучили ся два случаѣ вылѣченя серцевыхъ ранъ черезъ зашите. Є се новый и дуже важный причинокъ до розвою херурґіи, бо доси лѣкарѣ уважали серце орґаномъ нетикальнымъ. Першій досвѣдъ въ тôмъ напрямѣ зробивъ въ 1896 р. д-ръ Парацавôвъ въ Римѣ, котрый зашивъ серцеву рану одного робôтника, раненого въ груди.

— ҐРÔЗНА катастрофа лучила ся минувшого четверга на полудневôмъ шляху надвоздушнои зелѣзницѣ въ Вруклинѣ, Н. Й. Поѣздъ Вей Бріджь, що складавъ ся зъ пять ваґонôвъ, переповненыхъ соткою пасажирôвъ, надѣхавъ зъ цѣлымъ розгономъ на заднӣ ваґоны другого поѣзда и вбивъ ся въ него немовь телескопъ електрична струя выкликала пожежу, котра знищила 5 ваґонôвъ. Богато покорожныхъ було при тôмъ тяжко покалѣченыхъ, а зъ тыхъ 7 боре ся зô смертію. Кондукторъ Патрикъ Каґілъ и моторменъ, Джанъ Каґілъ, згорѣли живцемъ. — Причиною катастрофы була зôпсована гальма задного поѣзда.

— ПРИ Галінденъ евню въ Клівландъ, О. згорѣла оногды велика шапа електричныхъ трамваѣвъ. Пôдчасъ гашеня пожежѣ звалили ся стѣны будинку и убили трехъ членôвъ пожарнои сторожѣ а двохъ тяжко покалѣчили. Матеріяльна шкода выносить 700 тысячь долярôвъ.

— СКАРБЪ въ земли найшли случайно селяне зъ Палязольо Окрейде въ Сициліи, при копаню ровôвъ. Скарбъ складае ся зъ римскихъ монетъ, старинного діядему, высаджуваного дорогими каменями, золотого пояса и богато перстенѣвъ, дуже гарнои роботы. Италійске правительство сконфіскувало найденӣ предметы яко народну власнôсть, але заплатить селянамъ вôдшкодоване, вызначене черезъ експертôвъ.

— НЕМА правды на свѣтѣ! Великій князь россійскій, Кирило, пôдчасъ скаженои ѣзды на автомобилю наѣхавъ недавно коло Берлина въ Нѣмеччинѣ, на повôзъ барона Дуерґона а убивъ его вôзника, бѣдного чоловѣка та батька, численнои родины. Нѣмецке право карае того рода убійства вязницею ажь до трехъ лѣтъ, котрӣ и в. князь повиненъ-бы вôдсидѣти. Бѣда лишень, що навѣть въ Нѣмеччинѣ иншӣ права для бѣдныхъ а иншӣ для богатыхъ.

Коли дôзнавъ ся про те цѣсарь Вильгельмъ, зробивъ такъ, що великому князеви, (котрый буде мабуть царемъ Росіи) навѣть волосъ не впавъ зъ головы помимо того, що е убійникомъ. И дежь правда.

— П. МОДЕСТЪ Менцѣньскій, рускій славнозвѣстный оперовый артистъ, выступавъ минувшого мѣсяця въ королѣвскій оперѣ въ Штокгольмѣ въ Швеціи, и здобувъ собѣ нечуваный сукцесъ. Театръ бувъ выпроданый до послѣдного мѣсця, а мѣжь слухачами знайшли ся личности зъ найвысшихъ штокгольмскихъ кругôвъ, якъ наслѣдникъ престола, кôлькохъ иньшихъ членôвъ королѣвскои родины та майже всѣ вызначнѣйшӣ представники мѣсцевого аристократичного, артистичного и наукового свѣта. Френетичнымъ оплескамъ не було кôнця нѣ мѣри. Одушевлене публики можна осудити по тôмъ, що пôсля представленя выкликано п. Менцѣньского 18 разôвъ! Наслѣдникъ престола звелѣвъ таки въ театрѣ черезъ інтенданта выразити п. Менцѣньскому свое найвысше признане та подяку, що загостивъ до столицѣ Швеціи.

Критика въ штокгольмскихъ дневникахъ розписуесь широко про нашого земляка и прямо уносить ся надъ его голосомъ та его вповнѣ артистичною креаціею. Репортеры ходять за нимъ гуртомъ, вывѣдують ся про близшӣ даты зъ его житя и просять фотоґрафувати ся до часописей.

— ПÔСЛЯ найновѣйшого рапорту санітарныхъ кругôвъ живе въ Нѣмеччинѣ 2 міліоны сухотникôвъ.

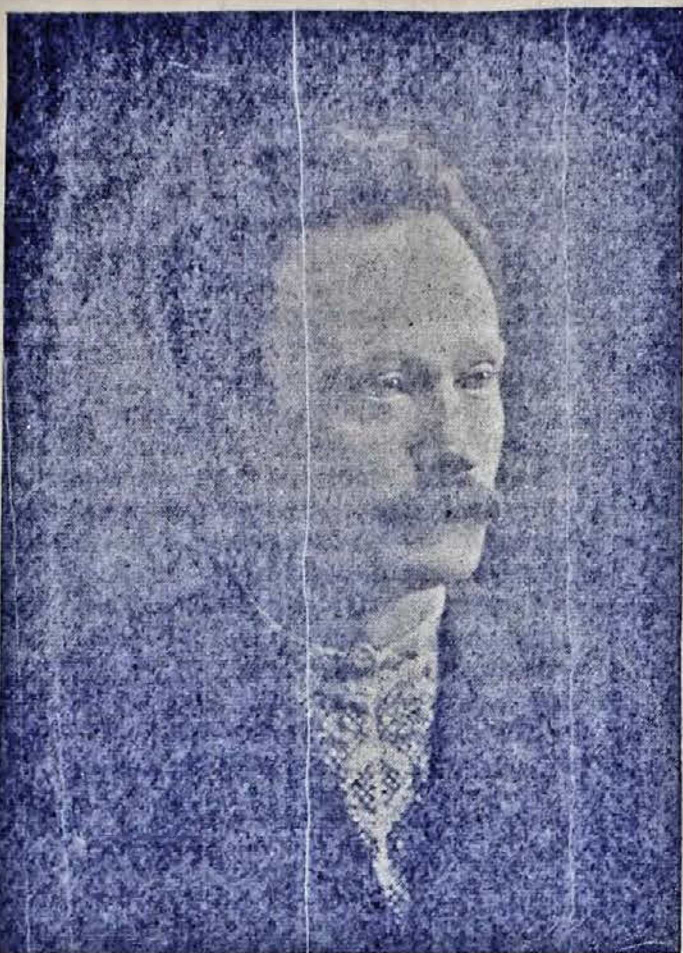
— КАРА „anbinden“ й „шпанґъ“ въ Австріи знесена. Дневникъ вôйсковыхъ розпоряджень оповѣщуе цѣсарску постанову зъ дня 15 падолиста с. р. котрою знесено кару „anbinden“ и „шпанґъ“ въ часѣ мира. Буде вона уживана вже тôлько въ вымковыхъ случаяхъ при особливыхъ срекствахъ осторожности для охороны здоровля.

„ОБЩЕСТВО“ УПАДАЄ ДАЛЬШЕ.

О. Недзѣльницкій недавно въ „Свѣтѣ“ публично выступивъ ворожо противъ г. И. Пивоварника, секретара „Обчества Взаимопомощи“ задля непорядку въ дѣловодствѣ, а головно за те, що г. П. не вмѣе по московски писати. Здае ся однакъ, що не г. Пивоварникъ, але предсѣд. Общ. о. Капанадзе виненъ непорядкови, бо часто выдае иншӣ розкладки (розметъ), а секр иншӣ, и зъ того повстае баламута; впрочѣмъ г. П. яко чоловѣкъ робôтный и свѣцкій не розумѣе московскихъ листôвъ, а читателѣ „Свѣта“ также не розумѣють розпоряджень „офиціальныхъ“ писаныхъ по московски и зъ того выходить цѣле баламутство. Вправдѣ „Свѣтъ“ разрѣшено издавать на „малорусскомъ языкѣ“ а властиво за „малорускӣ доляры“, але Свѣтъ намагаесь писати по московски. Въ Октобрѣ б. р. приступило до Общ. 37 новыхъ членôвъ, а выступило 34, а всѣхъ членôвъ числить зъ кôнцемъ октобра 1585. Въ октобрѣ наложивъ удядъ на кождого члена Общ. по 25 цнт. розмету на цареславну церковь въ Buffalo; зъ хлопа тягнуть, а царя кишенѣ не рухакть! Не дивота, що члены выступають зъ „Общества“!

Памятайте на украиньско-руску бурсу въ Сянопѣ и посилайте жертвы на адресу:
Wasil Hrishko,
209 Linden St., SCRANTON, PA.

— Вп. членамъ товариства »Зорѣ« въ New York-у и жертводателямъ Рогатиньскои Бурсы подаю свою сталу адресу. 9204
G. Pidsadoczny
Box 19, Jersey City, N. J.

Дръ ИВАНЪ ФРАНКО.

Новѣтнѝ гайдамаки.

Народна пѣсня пôдъ нинѣшну горячу днину.*)

Чи чули вы, люди добрѝ, що то за признаки,
Що приходять въ нашѝ села якись гайдамаки?
Та не тіи гайдамаки, що по лѣсѣ ходять,
Але тіи гайдамаки, що правду говорять.
Тай не тіи гайдамаки, що бють и рубають,
Але тіи гайдамаки, що за бѣдныхъ дбають.
Ой вдарили гайдамаки въ голосніи дзвоны:
„Збирайте ся, бѣднѝ люди, всѣ до обороны!
Бо то на насъ наступають великѝ навалы,
Ой божь то мы нашимъ панамъ на завадѣ стали.
Иде на насъ тота сила, що все насъ мѣсила,
Вôдъ Богдана до Ивана**) рѣзала й дусила.
Хотѣла насъ тота сила взяти въ свои руки,
И сякои и такои добирала штуки.
Зъ разу мовить: Дай, Русѣне, остатну рубатку,
За те тобѣ на головку дамъ конфедератку".
Русинъ того не принявъ ся, вона якъ не крикне:
„Хочь загину, не спочину, ажь Русь зъ свѣта зникне".
А щобы намъ швидше було три чверти до смерти,
То намъ хоче тѣло й душу на порохъ розтерти.
„Заберу вамъ вашу землю и лѣсы и рѣки,
Будете вы въ своимъ краю жебраки на вѣки.
Та ще того менѣ мало: де будуть заробки,
Дамъ Мазурамъ, дамъ Хорватамъ, а вамъ анѣ дрôбки.
Та ще й того менѣ мало: мусять вашѝ дѣти,
Вашѝ внуки безъ просвѣты въ темнотѣ сидѣти.
Та ще й того менѣ мало: втопчу васъ въ калюжу,
На ввесь свѣтъ васъ якъ „dzicz" руську обплюю й [спаплюжу.
Та ще й того менѣ мало: я ще й вашу душу
Зломлю, спôдлю, опоганю, до покоры змушу.
Вôдберу вамъ людську гôдность и почуте чести.
И будете зъ рабськимъ смѣхомъ мои слѣды мести.
Наставлю вамъ депутатôвъ зъ хрунѣвськои ласки,
Вôдберу вамъ усѣ права, лишу обовязки.
Оттакъ свое пановане утверджу якъ камѣнь
Та вôдъ моржа ажь до моржа на вѣкъ вѣковъ аминь".
Ударили гайдамаки въ голосніи дзвоны:
„Чи чуете, люди добрѝ, тіи вôдгомоны?
А якъ може хто не чуе, тверду шкôру мае,
Бо не словомъ але дѣломъ ворогъ намъ дôймае.
А хто чуе, най працюе, рукъ не покладавши,
Бо що нынѣ занедбаемъ, пропало на завше.
Й нѣхто най не говорить: „Своимъ Богомъ пôду!"
Якъ вояки на коменду ставайте до ґлѣду!
Бо слабого, ще й самого заклюе й ворона;
Лишь громада, товариство його оборона.
И нѣхто най не говорить: „Обôйдесь безъ мене".
Якъ у брата горить хата, й на твою нажене.
И нѣхто най не говорить: „Що менѣ наука!"
Бо наука — мудра штука, мôцнѣйша вôдъ бука.
Вона тобѣ въ пôтьмѣ свѣтить и грѣе у студѣнь,
Вона тобѣ въ смутку втѣха и празникъ у будень.
Вона сила и богацтво и бита дорога,
Въ нѣй покривдженыхъ опора, слабыхъ перемога.
И нѣхто най не говорить: „Я собѣ богатый!"
Анужь колись прійде въ бѣдныхъ ще й хлѣба благати.
Нѣхто не мовъ: „Не бою ся! Що тамъ по трѣвозѣ!"
Бо й небоя вовки з'ѣли на битôй дорозѣ.
Тримайте ся, люди добрѝ, однои присяги:
Най вôдважный боязливымъ додае вôдваги.
Най розумный нерозумныхъ на розумъ наводить,
Най богатый немаючимъ поможе, не шкодить.
Тôлько зрадникъ, запроданець, пôдлиза, пяниця
Най не смѣе на порозѣ вашому явить ся.
Най не мае въ васъ привѣту нѣ слова пошаны,
Поки щиро не покаесь, вôдъ зла не вôдстане.
А хто каятись не хоче и въ нѣмъ дальше пацька,
То най того побивае погорда громадська".

Оттакѝ то гайдамаки скрôзь по краю ходять,
Оттаке то вѣрне слово всѣмъ людямъ говорять.
А хто тее вѣрне слово добре въ тямцѣ мае,
Той за себе й за всю рôдну Украину дбае.
Бо те слово якъ пшениця, що дѣлами зôйде,
А зъ тыхъ дѣлъ намъ и Вкраинѣ краща доля прийде.

Зъ „Поступу". Иванъ Франко.

*) Спѣвае ся на нуту „Ой Морозе, Морозеньку", а де тои пѣснѣ не вмѣють, то можна й на „Панщиноньку", але все таки лѣпше бы всюди навчити ся старои козацкои нути.

**) Вôдъ Богдана Хмельницького 1648 до Ивана Ґонты 1768.

Пайлотъ Бютъ.

(PILOT BUTTE).

—Акварела.—

„Homo homini lupus".

Не найшовъ для себе мѣсця въ рôднôй Галичинѣ, тожь, не довго надумуючи ся, зôбравъ усе, що мôгъ назвати своимъ, та потягъ за океанъ. По мѣсяцеви бачивъ себе вже на безмежнôй ассинибоаньскôй преріи при роботѣ въ Пайлотъ Бютъ*).

Не сподѣвавъ ся гаразду въ Канадѣ, але й недоля, яку прийшло ся ему терпѣти, перейшла всяке его ожидане.

Праця була по-надъ силы.

Boss безъ перестанку „ґаддемкавъ", кидавъ капелюхомъ, руки кусавъ собѣ зô злости и скакавъ, якъ бѣсноватый. Недосвѣдченѝ робôтники рвали оденъ наперѣдъ другого.

Мусѣвъ держати ся разомъ зъ иньшими. Перемѣнявъ ся при роботѣ въ безчуственну машину. Якъ автоматъ наберавъ на шуфлю пѣску и викидавъ его на-ослѣпъ на „кару". Не зважавъ, що степове сонце пекло наче огонь. Пôтъ стѣкавъ зъ его чола не потоками а рѣками и заливавъ ему очи. Въ очахъ ему чорнѣло. Не чувъ анѣ не бачивъ нѣчого. Лишь коли надходивъ water-boy и пискливымъ голосомъ кричавъ „вода!", тодѣ вôнъ пôдносивъ голову, поквапно утеравъ рукавомъ пôтъ зъ лиця, пивъ скоро три горнятка воды и знову тонувъ въ своѣй машинальнôй роботѣ. При роботѣ сходивъ ему довгій, якъ вѣкъ, день.

По вечерѣ оглядавъ свои руки и рахувавъ, кôлько мозолѣвъ натиснувъ черезъ день. Потôмъ зôтхавъ тяжко и, затиснувши губы, прямувавъ до box-car-ы, що становила мешкане для 24 робôтникôвъ. Лôжка займали сильнѣйшѝ, тожь вôнъ лягавъ въ кутку кары на пôдлозѣ на купку твердои, колючои, степовои травы. Засиплявъ, коли его товаришѣ бурмотѣли молитвы або спѣвали соромнѝ пѣснѣ.

Такъ переживъ кôлька днѣвъ.

Не чувъ вже анѣ одного члена свого тѣла. Въ ночи не мôгъ перевернути ся зъ боку на бôкъ. Рано лишь зъ трудомъ пôдводивъ ся на своимъ „лôжку". Але йшовъ до роботы и працювавъ, выдобуваючи послѣднѝ силы. Дрожавъ на гадку, що могли-бъ его осудити за нездôбного до працѣ. Тодѣ „басъ" вôдправивъ бы его зъ роботы и вôнъ мусѣвъ бы йти пѣшки 319 миль до Вінніпеґу. А не мавъ и цента при душѣ.

Наконецъ попавъ въ розпуку. Чувъ, що не зможе вже дальше робити. Обѣ его долонѣ були двома великими ранами. На правôй руцѣ мавъ 75, на лѣвôй 72 мозолѣвъ. Не мôгъ при ѣдженю вилкôвъ та ножа въ рукахъ вдержати. А працювати?...

Що теперь робити?... Куди дѣти ся?...

По вечерѣ положивъ ся въ своимъ кутку и вхопивъ ся обома руками за голову. Прижмуривъ очи та ставъ думати тяжку думку. Обсѣвъ его густый рôй канадійскихъ москитôвъ. Вôнъ не чувъ ихъ кусаня. Не звертавъ уваги и на те, якъ его товаришѣ палили въ карѣ сѣно и густимъ его дымомъ старали ся прогнати ѣдку комашню. Єго душу залягала поволи глуха резиґнація.

— Завтра до роботы вже не пôйду. А проженуть мя, то не велика страта. Лѣпше на преріи зъ голоду здохнути, чимъ тутъ такъ терпѣти!.... Разъ мати родила!.....

* *
*

Коло дверей кары сѣло бѣля себе кôлькохъ ґаздôвъ зъ борщѣвского, щобъ трохи побесѣдувати. Всѣ — свѣжѝ еміґранты збитѝ горемъ, заведенѝ въ своихъ надѣяхъ, стуженѝ за полишеною въ Галичинѣ рôднею. Чорною хмарою висѣла на ихъ серцяхъ тяжка недуга. Хотѣли якимъ не-будь способомъ втишити свою журбу, або бодай звѣрити ся зъ нею передъ живими людьми. Въ розмовѣ сподѣвали ся найти полекшу.

— Скажѣть яку байку Яструбчакъ!

— Ой де менѣ теперь до байки! — вôдповѣвъ зъ неохотою высокій, худый чоловѣкъ — де менѣ до байки! — повторивъ ще разъ и похитавъ сивавою головою.

— Такъ, такъ! Не до байокъ намъ теперь. Лѣпше просѣмъ Бога, абы намъ дозволивъ зъ ласки своеи милосернои вернути ся еще до дому, втѣчи зъ тои Канады — говоривъ иньшій побожнымъ голосомъ немовь до себе самого.

Запанувала вражаюча мовчанка.

— Гей, гей, милый Боже! — обôзвавъ ся по хвилинѣ ледви чутнымъ голосомъ Яструбчакъ.

— Були мы въ Ґаліціи ґаздами, а ту що?... Батяры вѣчнѝ!

Похитувавъ головою и глядѣвъ на округъ себе.

— Та то вже хлопъ родить ся на те, абы працювавъ, — зачавъ знову побожный. — Вôнъ родить ся, а Панъ Бôгъ призначуе ему: „Маешь робити цѣлый вѣкъ въ потѣ чола!" И вôнъ робить цѣле житє, якъ той чорный вôлъ. Всюда робить. Де пôйде, тамъ мусить давати собѣ раду двома руками.... Але якъ хто не робивъ, а потôмъ прийде ся ему брати ся до роботы... ей! не хотѣвъ бымъ бути въ его шкôрѣ!

— Вамъ, Голубець, певно жаль за Борщевомъ? Вы тамъ собѣ легко жили, а ту мусите такъ крепѣровати.

Засмѣяли ся.

— Хоче ся вамъ смѣяти. Мы всѣ однако крепѣруемо. Я не спускавъ ся на канадійске пановане.

— Якъ.... той Павло.

— Котрый?

— А отъ, що въ кутѣ спить.

— А вôнъ що за оденъ?

— Паничь!

— Що за паничь?

— Та, бувъ въ школахъ, тай втѣкъ, чи вигнали его, а вôнъ здурѣвъ, тай далѣ до Канады. Думавъ, що паномъ буде, та прийшло ся вицирувати ся зъ шуфлею. Теперь тôлько постогнуе при роботѣ и завѣвае людямъ пѣскомъ очи.

— А диви! Добрый майстеръ!

Засмѣяли ся глумливо.

— То що смѣете ся зъ него? Вôнъ добрый хлопець! — вкинувъ якійсь плачучимъ голосомъ.

— Ну, ну, Семцю! Якъ бы то було що доброго, то не були бы его выгнали зô школы.

— — — — — — — —

— Павло тимчасомъ спавъ. Вôддыхъ его бувъ неспокôйный. Уста стискали ся болючо. Слѣдно було на нѣмъ початки хоробы.

Нагло кинувъ ся и зловивъ ся за лѣвый бôкъ.

— Ахъ, Боже мôй, Боже! — закричавъ глухимъ голосомъ.

Въ лѣвôмъ боцѣ кололо его, якъ ножемъ. Хотѣвъ пôднести ся, але не мôгъ. Застогнавъ тяжко и примкнувъ очи.

Окликъ его вразивъ громадку борщѣвскихъ засланцѣвъ. Зробило ся имъ чогось жаль.

Першій промовивъ Яструбчакъ. Цѣдивъ поволи крôзь зубы:

— Ади! Нашъ паничь пригадуе собѣ вже Бога!

— Але теперь и „святый Боже" не поможе! — додавъ зъ горѣшнього лôжка хтось грубымъ голосомъ.

— Панъ Бôгъ милосерный, Кубо!

— Тихо, тихо, Семко Дутчакъ! — гудѣвъ Куба вже насмѣшливо. — Єму Панъ Бôгъ не поможе. Вôнъ чортови свою душу запродавъ.

— Не говорѣть такъ, не говорѣть!

Куба сѣвъ на лôжку.

— Що „не говорѣть"? Я Павла добре знаю. Єго выгнали зô школы, бо касувавъ Бога и вѣру. Чи вы видѣли коли, абы вôнъ мовивъ пацѣръ?

— Гмъ!

Не могли нагадати собѣ, абы вôнъ коли моливъ ся.

— Запродавъ чортови душу, а Панъ Бôгъ теперь его карае. Тай пропадешь, небоже, нѣ за цапову душу. Чуешь, Павле, чи нѣ?

Павло не вôдзывавъ ся. Куба злѣзъ зô свого лôжка и ставъ надъ Павломъ.

— Павле, ты спишь?

Павло мовчавъ. Куба потрясъ нимъ зъ всею силы и закричавъ ему въ ухо:

— Ты спишь?

— Чого хочешь? — нервово проговоривъ Павло.

— Спи, спи; я тебе не буджу.

— Така ще, видите жаба, а нѣкому не покорить ся. Говорить до мене „ты"... „Чого хочешь?"... Ей, небоже, я свиней зъ тобою не пасъ!

— Нѣцъ добреґо — нѣцъ добреґо! — законклюдовавъ Яструбчакъ, втѣшный, що на его стало.

* *
*

Сонце вже досить высоко пôднесло ся було надъ землю „ґалѣшены" спали ще. Надбѣгъ кухарь зъ друччкомъ въ рукахъ и вдаривъ нимъ сильно кôлька разôвъ по стѣнѣ кары та закричавъ:

— Breakfast!

(Дальше буде).

*) Pilot Butte — стація на шляху Canadian Pacific Railway въ Ассинибоѣ мѣжь мѣстами Regina и Balgonie. Въ П. Б-тѣ е „трейвелкрікъ", де звичайно працюють свѣжѝ галицкѝ и буковиньскѝ еміґранты. (М. С.)

ДОПИСИ.

Зъ Mahanoy Plane, Pa.

Дуже тяжко нашихъ Русинôвъ притягнути до якои небудь орґанизацiи, задля ихъ скупости, що жалують кôлька центôвъ дати мѣсячнои вкладки. На нашôмъ плейзѣ живъ оденъ галицкiй Русинъ, котрый прiѣхавъ до Америки передъ 14-ма роками самъ а пôзнѣйше и жѣнку спровадивъ, але нѣякъ не хотѣвъ дати ся вписати нѣ до братства анѣ до Союза, лишь выгваривъ ся що волить тотѣ центы пропити, якъ мае платити до орґанизацiи. Ажь захорѣвъ сей чоловѣкъ тяжко и довго мучивъ ся, що трохи мавъ центôвъ то забрали лѣкарѣ, а якъ померъ то не было его кому поховати; краяне вôдцурали ся его, бо, говорили, що вôнъ не мôгъ належати до братства и до Союза и ледви майнерска юнiя его похоронила и то дуже бѣдно. Але зъ его похоронами не кôнчить ся бѣдѣ конець, бо зôстала вдова зъ дрôбными дѣтьми безъ средствъ до житя и теперь ходить помѣжь людей тай руку простягае о помôчь.

Тотѣ Русины, котрѣ жиють и видѣли на власнѣ очи се нещастє, що я тутъ описавъ, якъ и много инишихъ подобныхъ случаѣвъ трафляло ся имъ бачити або чути, не повиннѣ гаити анѣ хвильку часу, лишь чимъ скорше приходити на митинґъ и записати ся до Братства св. прор. Илiѣ а рôвночасно и до Союза. Мы для выгоды членôвъ удержуемо теперь два митинґи въ мѣсяцю; оденъ въ Mahanoy Plane а другiй въ Glen Carbon, Pa.

Єсли вся Русь зъорґанизуе ся въ братства и цѣла приступить до Р. Н. Союза то тогдѣ буде творити якъ бы одно тѣло и буде давати помôчь слабымъ членамъ. Тогдѣ будемо нашу народну справу пôдтримати, бо буде сила. А народныхъ справъ маемо дуже богато, котрѣ потребують нашои помочи. Наше братство св. Илiѣ жертвувало на украиньску руску бурсу въ Сяноцѣ $10.

Н. Дембицкiй.

Зъ Мiнiсраксъ, Па.

Не могучи зломити силы руского народа, постарались нашѣ вороги знайти зрадникôвъ таки помѣжь самыми Русинами, котрѣ бы за заплату, почесть або хочьбы и гарнѣ слова тамували Руснамъ дорогу до ихъ поступу, руйновали ихъ роботу. Такъ дѣесь у старôмъ краю, такъ дѣесь и тутъ. Тѣ свои власнѣ зрадники ще гôршѣ вôдъ чужихъ ворогôвъ, бо чужого ворога Русинъ стереже ся а свого власного зрадника не все пôзнае и неразъ дасть вѣру его солодкимъ словамъ. Свои зрадники ще и тымъ гôршѣ вôдъ чужого ворога, що они чѣпають ся навѣть найневиннѣйшои рѣчи, лишь бы лишь зôбесчестити и оплювати тихъ, що щиро дбають о добро руского народа. Що справдѣ такъ есть, нехай послужить яко доказъ послѣдна мiсiя въ Питсбурґу, Па. и вôдгуки ее пôсля неѣ вѣче. Якiйсь С. Л. пишучи, про мiсiю каже, що она вôдбулась въ „бывшей нашой а теперь еґомосцевой церкви". Чижъ се не ложь? Тажь каждый знае, що згадана церковь записана не на священика але на парафiю, такъ якъ и була перше, тôлько розумѣе ся, не на зрадникôвъ такихъ якъ С. Л. Щобы осмѣшити церковь, рускiй обрядъ и священикôвъ, котрѣ брали участь въ тôй мiсiи пише, що нѣхто не знавъ, що се було „чи юбилеушь, чи вôдпустъ чи що" (я дуже жалую п. С. Л. що вôнъ не розумѣе ся на богослуженю), але вкôнци таки застрягъ на мiсiи. Писавъ также, що „мiсiя зачалась словомъ Божимъ а закôнчилась въ церковнôй гали фарисейськимъ смѣхомъ и вкраiньсько-радикальными пiяцкими спѣвами" — але се также неправда. Жаденъ чоловѣкъ, котрый мае хочь троха совѣсти, а котрый бувъ на згаданôй мiсiи не може заперечити, що мiсiя почалась и закôнчилась словомъ Божимъ — а що по закôнченю мiсiи вôдбулось народне вѣче въ галѣ, то се тôлько похвалити можна. Бо на тôмъ вѣчу почувъ народъ свою исторiю, довѣдавъ ся якими способами вороги старають ся насъ нищити а якъ треба вôдъ нихъ боронитись. На вѣчу почувъ народъ якъ мае поступати, щобы зрôвнати ся зъ другими нацiями. На закôнчене вѣча вôдспѣвано „Ще не вмерла Украина" и „Не пора Москалеви, Ляхови служити", але чи се пiяцкi пѣсни и чи е въ нихъ що злого? Видно, що С. Л. не хоче, щобы Русинъ вже разъ ставъ чоловѣкомъ, щобы переставъ Ляхови служити а Москаля за бороду гласкати и ему шанкувати. Видно, що С. Л. хоче, щобы Русинъ и дальше служивъ Москалеви и Ляхови, коли ему не подобалась тая пѣсня. Видно, що ему Москаль та Ляхъ милѣйшѣ вôдъ Русина свого брата, а єсли такъ, то С. Л. повиненъ смотрѣти собѣ бороды а насъ Русинôвъ оставити въ спокою. Наконець пôдписавъ ся сей С. Л., що вôнъ есть Лемко вôдъ Горлиць. Та я тому не вѣрю. Жаденъ честный Лемко въ сей способъ не думае анѣ не пише а тѣ, що родились Лемками и такъ думають якъ С. Л., тѣ вже давно продали або промѣняли свою честь, свою совѣсть и свое имя. Єсли бы С. Л. еще не зовсѣмъ мае заповнену свою голову московскою половою, то нехай собѣ добре розважить хто Русина дурить чи Поляхъ, чи Москаль, чи нашъ братъ Русинъ.

А. Г. Лемко.

Зъ Читвудъ, Ор.

У насъ урожай сего року бувъ дуже хорошiй на хлѣбъ и на сѣно и на овочѣ. Яблока въ многихъ мѣсцяхъ еще и доси на деревѣ, бо купцѣвъ нема. За бушель найлѣпшихъ яблокъ платятъ 25 центôвъ, дятого декотрѣ люде волять давати яблока скотинѣ якъ ихъ продавати. Пчѣльного меду сего року було мало. Зô сто улiѣвъ не можна було зôбрати больше якъ 500 фунтôвъ меду; цѣна за фунтъ 15 центôвъ. На кору зъ молодого дерева була цѣна добра. Въ Септембру 4-го, продавъ я 2 тоны по 12½ цента за фунтъ, се есть $242.50 за тонъ. А 10-го Септембра платили по 280 долярôвъ за тонъ. Теперь тѣ всѣ, що не хотѣли перше брати гомстедôвъ, якъ попы, лоеры, судiѣ, шерифы, салонiсты и др. кинулись забирати гомстеды. Навѣть не питають яка земля лиха чи добра, лишь абы було на нѣй досыть чителъ дерева.

Куртичановъ.

Зъ Olyphant, Pa.

Брацтво св. Ив. Хрест. въ Олифантѣ, належаче до Р. Н. Союза, розвивае ся прекрасно. Дня 29-го октобра бувъ баль, на котрôмъ вступило 86 новыхъ членôвъ до брацтва, а около 40 до Союза. Дакотрѣ зъ новыхъ братôвъ вже передше належали до Союза. Наше брацтво здае ся е теперь найбôльше зô всѣхъ рускихъ брацтвъ въ Америцѣ, бо числить усѣхъ членôвъ около 400. Маемо також гарну готôвку въ банку, около $2.000.00. Що брацтво стоить такъ гарно, треба завдячити нашому урядови и секретареви Союза, котрѣ держать брацтво въ порядку и притягають усѣхъ людей до купы. Заразомъ наше брацтво очистило ся вôдъ хрунѣвъ, зъ котрыхъ послѣдныхъ кôлька выступило, за що складаемо имъ серденчу подяку. Не буде теперь кому робити баламуту помѣжь нами „радикалами". Крôмъ того въ нашôй парохiи е друге брацтво Союзове, св. Василiя В. Оно числить высше 100 членôвъ и также розвивае ся дуже гарно. Оно призначене головно для людей, що мешкають на Прайсбурґу. Якъ бачите зъ того, нашѣ „радикалы" тримають ся крѣпко въ Олифантѣ.

Та не тôлько въ брацтвахъ, але усюды „радикалы" у насъ горою. Наша парохiя зробила до 1-го новембра поверхъ $4.000.00 доходу. Народу въ недѣлю у церквѣ, що-неразъ-ажь помѣстити ся не можуть. А всьо народъ чистый, безъ хрунѣвскои заразы. Школа що-днины вôдъ 4½ до 7 вечеромъ. Учать ся дѣти по руски читати, писати та оповѣдати, учать ся релiгiи, рускои исторiя та руского спѣву. Нашъ учитель, п. Паздрѣй завдае собѣ не мало труду изъ дѣтьми, котрыхъ неразъ прiйде до школы и 130. Релiгiи та рускои исторiи учить мѣсцевый парохъ о. Струтиньскiй, а крôмъ того панѣ Струтиньска вчить дѣвчатъ вышивати 2 разы на тыждень.

Недавно тому завязала ся у насъ „Руска Бесѣда", товариство, котре мае на цѣли подати своимъ членамъ красну и розумну забаву. Покупилисьмо собѣ рôжнѣ забавки, свои меблѣ, послалисьмо на разѣ 110 кор. до старого краю на книжки, „Дѣло", „Комар" и другѣ часописи. Вписалисьмо ся до тов. „Просвѣта" и що вечера сходимо ся, щобы грати яку невинну игру або прочитати де-що. Зайдѣть лише коли до нашои школы, а побачите въ бôчныхъ румахъ що-вечера вôдъ 7-ои до 10-ои повно людей забавляючихъ ся гарно та весело.

Що недѣлѣ по вечерни тов. „Сѣчь" мае свои вправы. „Сѣчь" мае бары за $40.00, почнинґъ болъ за $8.00, тягарки за $11.00 и рекъ на ярдѣ, вартости $5.00.

Кождои недѣлѣ о год. 7-ôй е читальня, на котрôй бувае неразъ высше 100 слухаючихъ.

Кружокъ драматичный приготовляе ся теперь до св. О. Николая зô штучкою „За сиротою, Богъ зъ калитою". Вôдтакъ будуть грати драматичну штучку о. Н. Струтиньского „Страйкъ".

Хоръ вôдбувае свои пробы 3 разы на тыждень.

Mr. Пирчь розпочавъ въ нашôй школѣ вечѣрну и денну науку англiйскои мовы за невеликою оплатою.

Однымъ словомъ мы жiемо въ Олифантѣ и не спимо, а держимо ся сильно въ купѣ на каждôмъ кроцѣ. Правда, що щебы намъ треба донѣхъ якоись спôлки бiзнесовои, але и то чей незадовго доконаемо. Написавъ емъ то, абы усѣ знали, що мы въ Олифантѣ мицно стоимо за „Ще не вмерла Украина!"

Членъ Братства св. Ив. Хрест.

Зъ Рiо Кларо, Бразилiя.

Ваша часописъ дуже намъ подобалась и тому хочемо выписати собѣ ей на цѣлый рôкъ лишь просимо подати намъ информацiя якъ посилати грошѣ и скôлько. Якъ звѣстно часописи рускои у насъ ще нема. Вправдѣ львôвскѣ патрiоты хотѣли допомочи намъ и прислати намъ малу друкарню, але щожь коли фондôвъ на се зôбрали ще поки-що за мало. А мѣжь тутешными нашими интелиґентами ОО. Василiянами и п. Петрицкимъ прийшло до великихъ непорозумѣнь черезъ що народъ мѣшаесь и не знае кого слухати чи Петрицкого чи Василiянôвъ. Правдоподôбно тутешнѣ ОО. Василiяны не дуже тому були бы радѣ, щобы тутъ выходила руска часописъ, бо тогды не могли бы заповнювати цѣлу Парану своимъ „Мiсiонаромъ" якъ се робилять доси. По сторонѣ ОО. Василiянъ стоить також одинокiй тутешнѣй свѣтскiй священикъ о. Роздольскiй. Поздоровляю васъ всѣхъ Русинôвъ Пôвнôчнои Америки щирымъ братскимъ поздоровленемъ.

Мих. Бабярецкiй.

Зъ Клiвеланду, О.

Єсть тутъ у насъ оденъ знѣмченый Иванъ. Походить зъ села К.[М]., 3 милѣ вôдъ Змигорода въ Галичинѣ. Прiйшовъ 6 лѣтъ тому до Америки и робивъ якiйсь часъ але потôмъ спрякрила ся ему робота и взявъ ся до бизнесу, до готелю. Але бизнесъ недобре ему пôшовъ, пива му не стало и басъ выгнавъ его зъ готелю а той втѣкъ ажъ до Питсбурґа. Въ Питсбурґу нашовъ якогось чоловѣка, котрому сподравъ свôй ґрунтъ у краю за 800 долярôвъ хочь мае 2 дѣтей въ краю, о котрыхъ забувъ и зъ тыми 800 долярами прийшовъ назадъ до Клiвлянду и знову взявъ ся до готелю. Хочь Русинъ зъ роду выдае себе за Нѣмця. А по нѣмецки такъ умѣе, що якъ якiй справедливый Нѣмецъ прийде до него, то вôнъ кличе на жену: „стара подъ-ле гевъ, бо я не знамъ що тотъ вôнъ хоче"; а жена учить ся по нѣмецки вôдъ мурôвъ, бо тамъ давнѣйше мешкала одна стара Нѣмка.

Разъ нанявъ собѣ Полячка, щобы ему загравъ на кермешъ, бо думавъ, що посходять ся Москалики та будуть пити. Прийшовъ тамъ оденъ Русинъ а той до него: „Комци гiръ Джянъ!" А той му гварить: „Што, вы юшь Нѣмецъ? — Вôнъ гварить: я, я. Потôмъ той знѣмченый Иванъ каже до Руснака: — а ты ми што си довженъ. — „Якъ емъ ти довженъ, то ти оддамъ а повѣчь ми кельо!" Знѣмченый Иванъ: — Финфъ онъ драйсiгъ сенгъ. Чоловѣкъ вынимае грошѣ що му дасть а вôнъ взявъ фляху и вдаривъ бѣдака по чолѣ и розбивъ му чоло. Русинъ пôшовъ до шпиталю а „Нѣмецъ" до арешту.

16-го сего мѣсяця бувъ тутъ великiй вѣтеръ, то гетъ поперевертавъ до горы ногами гавзы, що царославнѣ набудовали.

Робота тутъ до того часу иде не такъ планно.

С. С. Е. У.

ТВЕРЕЗИ И ПIЯКИ.

Америко славный краю
Добре въ тобѣ жити,
Но лишь чеснымъ и тверезымъ,
Що хочуть робити.
Чеснѣ люде и тверезѣ
Грошѣ заробляють,
А пяницѣ и блудницѣ
На смѣхъ ся выдають.
Бо тверезый и ощадный
Гроша не марнуе,
Бо вôнъ знае, що за цента
Тяженько працюе.
Хочь за тiи долярики
Вôнъ тяжко працюе,
На народне добре дѣло
Вôнъ не пожалуе.
Бо до Братства, до Союза
Заразъ приступае,
Бо вôнъ знае, що изъ того
Добру користь мае.
Котрѣ мають жены, дѣти
А въ братствѣ, въ Союзѣ,
Не бѣдують они тогды
Якъ батько въ недузѣ.
Добре и тымъ, котрѣ мають
Жѣнки, дѣти въ краю,
Они за нихъ памятають —
Я то добре знаю.
Но то лишь тѣ, що нѣчимъ ся
Нигда не впивають —
Честь и славу въ людей мають
Богу-сь подобають.
Честь и слава вамъ тверезѣ,
Милость вамъ вôдъ Бога,
Робѣть такъ доки жиете,
Се права дорога.
Но не всѣ то такъ дѣлають
Якъ я тутъ голошу,
Розповѣмъ вамъ за пяницѣвъ —
Послухати прошу.
Бо пяницѣ негôдницѣ
Вни щастя не мають,
Бо вни щастє за горѣвку
Та за пиво дають.
Хочь бы кôлько заробивъ
То єму не стае,
Бо за пиво за горѣвку
Вôнъ выдатокъ мае.
Скоро пейду лишь дôстане
Залива' чуприну,
Не думае, що у краю
Вôнъ мае родину.
Жѣнка боса, дѣти голѣ
Йдуть по чужихъ хатахъ,
А якъ имъ ся тамъ поводить
Кождый може знати.
Босѣ, голѣ, хата паде,
Дощь лле на полицѣ,
Проклинають свого батька
Що у Америцѣ.
Проклинають свого батька
Нещасная доле,
Полишивъ насъ сиротята,
Поѣхавъ за море.
Поѣхавъ батько за море
Тамъ пе та гуляе,
А насъ бѣдныхъ нещасливыхъ
Слеза заливае.
Гей покай ся чоловѣче,
Покай ся, покай ся,
Пôшли жѣнцѣ на шифкарту,
Дѣтей не зрѣкай ся.
Пôшли жѣнцѣ на шифкарту,
Спровадь сюда дѣти,
Буде ся вамъ въ Америцѣ
Дуже добре жити
Лишь перестань марновати
Та перестань пити,
Стань до Братства, до Союза
Не будешь тужити.
Не лишь тотѣ таке роблять,
Котрѣ жѣнки мають,
Бо парубки тежь не лѣпше
Тутка поступають.
Вôнъ такъ каже, що не буде
Грошѣ шанувати,
Нема жѣнки, нема дѣтей
Нема кому дати.
А въ Суботу пополудню
„Кеки" ордеруе,
На Недѣлю цѣлу нôчь не
На ничь не мѣркуе.
У Недѣлю пôдчасъ коли
Набоженьство стоить
Спить якъ мертвый, безъ памяти,
Бога ся не боить.
А уставши иде заразъ
Просто до салону,
Пе на ново безъ памяти,
Робить тѣлу волю.
Що не пропе то се заразъ
У карты програе,
Обабрать ся, опацькать ся
Домôвъ повертае.
Ой соромъ вамъ тай и ганьба
Котрѣ такъ дѣлате,
Що на старôсть и будучнôсть
Тай не памятате.
Нехай же вамъ мои стихи
Будуть на науку,
Лишѣть на всегда пiяньство
Дайте добрымъ руку.
Киньте пяньство и розпусту
Станьте разъ тверезѣ,
Щастє до васъ завитае
Надѣя у Бозѣ.
Послухайте милѣ братя
Доброи намовы,
Станьте мудрѣ и тверезѣ
А Руси сынове.
А вы любѣ читателѣ
Тое памятайте
Та пяницѣвъ, розпустникôвъ
Всегда намовляйте,
Щобы пити перестали
Членами ставали,
Щобы и мы собѣ також
Славы здобували.
Прошу милыхъ читателѣвъ
Се менѣ простити,
Що я такъ ся тутъ осмѣливъ
Пiякôвъ ганьбити.

Зложивъ и написавъ Василь Орникъ зъ Галичины, повѣту Стрыйского, село Погары. Чл. Р. Н. Союза, Вôддѣлъ 5.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ............$2.00
До старого краю на рôкъ........$2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року.......$1.00
До старого краю на пôвъ року...$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Поодинокѣ числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

Найлѣпшою

вôдповѣдею на всѣ напады и очерненя „Союза“ зô стороны деякихъ „людей“, есть тое, що въ послѣднôмъ мѣсяцю приступило до „Союза“ **1107 новыхъ членôвъ** такъ, що всѣхъ членôвъ въ „Союзѣ“ есть теперь **5674**. Зъ сего видно, що майже дволѣтнѣ напады на Союзъ не зашкодили сѣй орґанізаціи. Они лишь стримали на якійсь часъ розвôй „Союза“ та за се коли люде переконались, що всѣ напады на „Союзъ“ суть безпôдставнѣ, що въ „Союзѣ“ есть якъ найкрасшій порядокъ, що каждый урядникъ сповняе якъ найточнѣйше свои обовязки — люде зачали гуртомъ горнути ся до „Союза“ и „Союзъ“ взростае такъ скоро якъ нѣколи передъ тымъ не взроставъ. Єсли такъ дальше пôде, то „Союзъ“ готовъ до Конвенціи дôйти до **10.000 членовъ**. Щобы „Союзъ“ числивъ до Конвенціи 10.000 членôвъ о се повиннѣ старати ся не тôлько всѣ головнѣ и мѣсцевѣ урядники „Союза“ але такожь каждый членъ сеи одинокои нашои рускои орґанізаціи въ Америцѣ. Тожь впередъ до дѣла! Нехай каждый працюе скôлько може, бо при спôльнôй роботѣ дасть ся выконати и найтяжша праця.

До всѣхъ честныхъ, свѣдомыхъ и щирыхъ Русинôвъ въ Америцѣ

Братя Русины!

Кличемо Васъ до бою за святу справу, бо за нашу вѣру и за нашу церковь!

Незадовго буде 20 лѣтъ якъ мы Русины-робôтники въ Сполученыхъ Державахъ засновали першу церковь въ Шенандоа — першого священика спровадили, а вороги того нашого святого дѣла таки заразъ, въ самыхъ початкахъ хотѣли намъ знищити нашу св. церковь. Першого нашого священика о. Ив. Волянського выкляли. То було 1885 року. Вы старшѣ братя се добре памятаете!

Цѣлый той часъ вôдъ 1885 ажь до нынѣ нашѣ неприятелѣ — латиньскѣ епископы старали ся и стараютъ ся намъ заперечити, що намъ належить ся наша руска церковь.

Они постепенно закладаютъ на насъ свои ярма, свои пута, а навѣть силою, за помочію американьскихъ судôвъ хотѣлибы насъ уярмити, хотѣлибъ нашихъ рускихъ священикôвъ пôдчинити пôдъ свою власть разомъ зъ вѣрными — а вôдтакъ поволи хитрыми способами вôдобралибъ намъ нашѣ **мастки церковнѣ** — тѣ маетки, котрѣ мы кровавою нашою працею здвигли, на добро нашого народу и на славу нашои св. рускои церкви.

Братя Русины!

Цѣла Русь Американьска памятае дуже добре, коли минувшого року о. Иванъ Арданъ не боявъ ся сказати публично латиньскому біскупови въ Scranton, Pa., що нашу церковь латиньска ерархія понижае, поневѣряе.

Вы дуже добре памятаете, якъ минувшого року кôлькохъ выродныхъ сынôвъ зъ Олифантъ при помочи своихъ власныхъ Юдôвъ и скрентоньского латиньского епископа почали процесъ, щобы насъ при помочи свѣтскихъ судôвъ вôддати на поталу, на власнôсть латиньскôй ерархіи!

Вы пригадуете собѣ, якъ недавно тому судія того процесу въ Scranton, выдавъ дуже несправедливый вырокъ. Вôнъ каже: Въ гр. кат. церквѣ въ Олифантъ може вôдправляти Богослуженя тôлько такій священикъ, котрому позволить латиньскій скрентоньскій біскупъ. Пытаемо ся яку власть мае до нашихъ церковь латиньскій біскупъ? Якимъ правомъ вôнъ смѣе посылати до нашои церкви священикôвъ?

Мы поставили нашѣ церкви нашою власною працею и то тяжкою працею. Намъ не помагали нѣ латиньскѣ біскупы, нѣ американьскѣ суды — отже намъ не смѣють священикôвъ накидати. Мы будовали церкви самѣ безъ нѣчіеи помочи, мы платимо священикамъ самѣ — мы маемо право и до нашихъ церковь и до нашихъ священикôвъ.

Нѣхто бôльше на свѣтѣ! Такій вырокъ скрентоньского суду мы уважаемо за крайно несправедливый.

Мы жадаемо справедливости! Въ имя тои справедливости, въ имя правды мы рѣшили вôдкликати ся проти того выроку до найвысшого суду.

Братя Русины!

Справа процесу Олифантскои церкви — се справа спôльна всѣхъ нашихъ рускихъ церковь въ Америцѣ.

Єсли мы занедбаемо ту справу — если мы приймемо рôвнодушно сей несправедливый вырокъ — мы згинули.

Нашѣ рускѣ церкви, здвигненѣ потомъ и кровію нашою — мы стратимо, мы стратимо свою руску вѣру, свôй обрядъ, свою рôдну назву Русина, свою честь.

Намъ не вôльно сего тратити! Мыжь не рабы, але вôльнѣ сыны, вôльнои землѣ Вашинґтона! Насъ бы нашѣ дѣти прокляли. Прокляли бы вôльнѣ дѣти, своихъ рабôвъ батькôвъ!

Правды намъ треба!

Мы хочемо своеи рускои вѣры, своеи рускои церкви. Мы хочемо, щобъ нашѣ священики належали до насъ, мы хочемо, щобъ нашѣ маетки були нашими, бо кровавыми центами они здвигненѣ. Мы хочемо нашои зверхности церковнои, нашого епископа — а не пôдлягати чужимъ самозванцямъ.

За тѣ засады мы стаемо до борбы — до завзятои борбы.

Братя Русины! Вы знаете дуже добре, що, якъ хто йде на вôйну — той мусить мати оружіе. Для нашои борбы потреба намъ острого оружія — треба намъ грошей. Русь Американьска не бѣдна. Стало насъ на тысячку доларôвъ на рôжнѣ народнѣ потребы для старого краю, стане насъ на нашѣ найважнѣйшѣ потребы, бо на оборону рускои вѣры и рускихъ церковь.

До найвысшого корту мы апелюемо. Мы хочемо ся запитати Америку, що мы провинили, що она насъ кривдить. Мы хочемо запитати ся нашихъ краевыхъ епископôвъ де они подѣли ся, що насъ кинули на поталу чужинцямъ. Мы хочемо запитати ся нашихъ Братôвъ-робôтникôвъ, чи у Васъ вже Братя затратилось почуте справедливости и правды?

Сли нѣ — а певно, що нѣ, — до дѣла Братя — до дѣла!

Вôдозвѣть ся на нашъ покликъ. Вôдозвѣть ся якъ оденъ мужъ, такъ якъ вôдозвались вже другѣ. Станьте до борбы смѣло и отверто. Не щадѣть центôвъ на те святе дѣло и всякѣ жертвы засылайте на руки касіера: Mr. John Glowa, Postmaster, Excelsior, Pa.

За вѣру святу, за церковь руску, за народъ — жите або смерть.

О. Ив. Констанкевичь, предсѣдатель, Shamokin, Pa.
Ив. Глова, касіеръ, Excelsior, Pa.
Гавріилъ Дзядикъ, секретарь, Ansonia, Conn.
Юрко Хилякъ, Olyphant, Pa.
Иванъ Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Теодоръ Ґутъ Кульчицкій, Pittsburg, Pa.
Михаилъ Барна, Ramey, Pa.

Поясненє.

Коли въ наслѣдокъ мого жаданя, щобы имя мое було вычеркнене зô спису католицкихъ попôвъ скрентоньскои діецезіи, латиньскій бискупъ Гобенъ „екскомунікувавъ“ мене — многѣ Русины мимо моеи волѣ стали интересуватись моею особою. Понеже те заинтересоване тревае и дальше, вважаю за вôдповѣдне повѣдомити всѣхъ кого се може обходити, що нѣ на цареславіе, нѣ на Серафимове православіе, нѣ на яку не будь другу „вѣру“ я не переходивъ — анѣ переходити не думаю.

Не для самохвальбы а длятого, що се е фактомъ додамъ, що бискупъ Гобенъ принявъ бы мене назадъ „на лоно католицкои церкви“, еслибъ я тôлько пôйшовъ до него и ему поклонивъ ся. Се навѣть переказувавъ вôнъ до мене два разы черезъ людей, котрымъ мушу вѣрити. Та я сего не зробивъ и не зроблю, бо вѣрю, що слушнôсть по моѣй сторонѣ.

Вже пôсля моеи „екскомунікаціи“ и пôсля того якъ противъ мене выдано инджонкшенъ, кликали мене до себе на парохію Русины зô Скрентонъ, Па., Клівелендъ, О., Виндберъ, Па., Ансоніи, Конн. и Реймі, Па. а и теперь, сподѣю ся, найшовъ бымъ жите яко душпастырь помѣжь своими людьми. Жаднои однакъ зъ предкладаныхъ менѣ парохій я не принявъ анѣ приймати не думаю зъ тои простои причины, що не хочу абы кому здавалось, що я черезъ обняте парохіи уступивъ зъ поля борбы и признавъ слушнôсть латиньскому епископови.

Теперь я занятый при „Свободѣ“ зъ тою гадкою, що не лишь якъ душпастырь певнои парохіи можна служити свому народови.

Поважанѣ читателѣ выбачать менѣ сихъ кôлька слôвъ написаныхъ въ тôй надѣи, що они могутъ причинитись до зрозумѣня деякихъ справъ маючихъ загальнѣйше значѣне.

Ив. Арданъ.

Нова руска часопись.

Мы вже згадували про се, що въ Винипеґу (Канада) ставъ выходити рускій тыждневникъ п. н. „Канадийский Фармер“. Въ хвили коли „Свобода“ иде до друку достали мы друге число сеи часописи. Такъ перше якъ и друге число „Канадійского Фармера“ представляе ся якъ на початокъ дуже добре. Змѣстъ рôжнородный, цѣкавый, а що найважнѣйше не добачили мы въ „К. Фармерѣ“ тыхъ лайокъ, якими до недавного часу були переповненѣ рускѣ часописи въ Спол. Державахъ. „Канадийский Фармер“ стоить на ґрунтѣ народнôмъ та думае служити передовсѣмъ интересамъ канадійскихъ Русинôвъ, хотяй и Русины Спол. Державъ найдуть въ нѣмъ для себе дещо цѣкавого. Канадійскимъ Русинамъ вже давно треба було мати свою часопись и тому теперь, коли така часопись появилась, мы тѣшимо ся поступомъ нашихъ канадійскихъ братôвъ та витаемо ихъ часопись щирымъ серцемъ. Желаемо єѣ такожь якъ найлѣпшого розвою въ тôй надѣѣ, що „Канадийский Фармер“ буде всегда мати лишь добро руского народа въ Канадѣ на серци — та буде всѣми силами старатись о его моральне, умислове и матеріяльне пôднесене.

(88)

Листъ изъ старого краю.

Ґрафъ Шептицкій.

Львôвській греко-католицкій митрополитъ ґр. Андрѣй Шептицькій ставъ теперь въ умахъ Рутенцѣвъ найбôльшимъ чоловѣкомъ на галицкôй Руси, незавадить прото приглянути ся блише сѣй справѣ.

Найперше: хто есть ґр. А. Шептицькій? Якъ звѣстно, рôдъ Шептицькихъ бувъ колись руськимъ маґнатськимъ родомъ, але що ва панованя Польщѣ Русинамъ приходило ся дуже тяжко, то Шептицькѣ, якъ всѣ иньшѣ роды руського панства, приняли католицьку вѣру и польську народнôсть.

И отъ зъ такого роду выходить теперѣшный митрополитъ Андрѣй. Выховуеть ся въ польсько-панськôмъ дусѣ, кôнчить польську ґімназію, польській університетъ, жите усмѣхаеть ся до него, якъ и до всѣхъ панськихъ дѣтей... Але тутъ въ молодôмъ чоловѣцѣ наступае перемѣна. Вôнъ змѣняе обрядъ и, махнувши рукою на свѣтське жите, вступае до Василіянського монастиря, абы за кôлька лѣтъ выплинути на епископській престолъ въ Станиславовѣ, а далѣ на митрополичій престолъ у Львовѣ.

Що спонукало теперѣшного митрополита до такого кроку? — Про те рôжно говорять. Однѣ кажуть, що вôдôзвали ся въ нѣмъ останки руськои крови и вôнъ забажавъ вернути ся до руського пня, зъ котрово выйшовъ його рôдъ; другѣ, що забажавъ вôнъ служити Богу и церквѣ; третѣ, що при його помочи Поляки хотять спольщити що-до народности и златиньщити що-до вѣры Русинôвъ, и. т. д. и. т. д. Де нема нѣчого певного, тамъ для домыслôвъ вôльна дорога,..

По мойому на теперѣшну дорогу завела митрополита жажда могучости. Бути звычайнымъ ґрафомъ и паномъ „хлопства“ своихъ сѣлъ — се таке буденне; заяснѣти на політичнôй аренѣ якъ посолъ, намѣстникъ, міністеръ або щось подôбного — алже се першій лѣпшій ґрафъ потрафить при нашôй системѣ выборчихъ розбоѣвъ и австрійського безголовя, а зрештою се таке ординарне, панувати при помочи поліціи и жандармôвъ, ну, тай нинѣ пануешь, а завтра прійде нова політична струя, и тебе вже нема....

Але бути паномъ людськихъ серць, грати на душахъ міліоновои религійнои товпы, якъ артистъ на струнахъ скрипки, окружити свое пановане авреолею божого пôсланництва, опирати ся не на поліціи и жандармахъ, але на божôмъ авторитетѣ, трясти цѣлымъ народомъ якъ вѣтеръ листками деревины, народомъ, що клонить добровôльно, изъ любовю та вдячнôстю свою голову пôдъ твои ноги, — се пановане, гôдне того, абы по него сягнути.

И вôнъ сягнувъ. Вôнъ знавъ, яке значѣне на галицькôй Руси мае митрополитъ, „князь церкви и духовный провôдникъ руського народа“ и тому выбравъ таку дорогу. Вôнъ не ставъ руськимъ ґрафомъ - свѣтськимъ чоловѣкомъ, котрый мусѣвъ бы просити о мандатъ хлопôвъ, котрому першій-лѣпшій бесѣдникъ зъ „товпы“ мôгъ бы наговорити на зборахъ цѣлу копицю гôркои правды, — але ставъ руськимъ митрополитомъ, истотою, окруженою не лише въ очахъ простого народа, але навѣть въ очахъ бôльшости интеліґенціи авреолею святости, чоловѣкомъ, якій не мусить выносити звычайнои критики, передъ якою його становище захищае, якъ нѣкого иньшого.

А дôйшовши до такого становища, стараесь його выкорыстати. Вже вôдъ давна уникавъ яркихъ конфліктôвъ, де мôгъ бы собѣ хочь якусь часть руськои суспôльности зразити, а высувавъ ся, а радше дававъ ся высувати напередъ тамъ, де мôгъ зыскати оплески всего народа. При страйкахъ майже нѣхто його не чувъ, але коли ходило о стониславôвську ґімназію де зденервована суспôльнôсть, та сама суспôльнôсть, що позваляла безкарно плювати собѣ въ лице въ богато важнѣйшихъ справахъ, — зъ мухи зробила вола, тамъ вôнъ знову давъ ся высунути не передъ...

Исторію сецесіи зъ сойму вже значте, проте пôднесу лишь те, що вôдносить ся до його особы. Властиво не зложивъ навѣть нѣякои заявы, не зрѣкъ ся навѣть віцемаршалкôвства, що мôгъ бувъ зробити, коли хотѣвъ задемонструвати, лише переставъ бувати въ соймѣ, и то не знати властиво, зъ якихъ причинъ, бо пр. навѣть „Дѣло“ про-

говорило ся, що не являвъ ся въ соймѣ тому, бо польськiй епископъ Пельчаръ обидивъ його... Досить, що бѣдни Рутенцѣ, котрѝ все радѝ ховати ся за широкѝ плечѣ якогось авторiтета, окричали його провôдникомъ и батькомъ Руси и сиплють поклоны за поклонами... Нѣчимъ заслуги довголѣтныхъ робôтникôвъ, якъ Романчукъ, Барвѣнськiй, — Олесницькiй, Окуневськiй та иньшѝ, котрѝ хочь и не такъ робили якъ слѣдъ, але все таки робили якъ найлучше пôсля розумѣня тыхъ, що теперь бачать на першôмъ плянѣ ґрафа митрополита, а про нихъ забули...

Таку масу льокайства лишили намъ панщизнянѝ часы!... Коли чоловѣкъ, все робить, що е его обовязкомъ то и песъ ему на привѣтъ не гавкне; але коли хто сидить на высотѣ ґрафсько-митрополичого достоинства, до якого мiзернымъ плебейцямъ нѣколи не долѣзти, и зъ тои высоты кивне имъ прихильно головою, то вони прямо пянѣють зъ одушевленя.

А були въ насъ такѝ що душу цѣлу вôддали для народа найменьшои дрôбки не лишивши для себе, и вони померли зъ голоду та въ забутю або вмруть незабаромъ...

А далѣ?

Ще кôлька такихъ зручныхъ маневрôвъ, а вся суспôльнôсть пôде пôдъ безглядну коменду ґрафа-митрополита. Поде не лише въ Польщу або до Риму, але пôшла бы навѣть до пекла... Та найскорше пôде противъ тыхъ, що захотять еи вырвтаи зъ того еи плебейського ослѣпленя. И запануе въ насъ нацiональный клерикалiзмъ, якiй стане першою зъ „народныхъ святощѣвъ", а всѣхъ, хто хочь слôвцемъ писне, гнатимуть якъ нечистыхъ духôвъ. До всѣхъ забобонôвъ прiйде ще забобонъ вѣра въ руськiй патрiотизмъ и нацiональну непомильнôсть ґрафа-митрополита...

И тому треба радити поки часъ. Треба бы розтолкувати, що митрополитъ, обстаючи за заснованемъ руськои ґимназiи въ Станиславовѣ, сповнивъ лише обовязокъ чоловѣка, котрый въ релiгiйнôмъ зглядѣ е провôдникомъ частины руськои нацiи; треба бы имъ выяснити, що ґимназiя, се ще не все, чого нацiи треба, що есть богато важнѣйшихъ рѣчей, противъ котрыхъ митрополитъ буде и мусить выступати... И богато-богато треба бы имъ вытолкувати рѣчей зовсѣмъ ясныхъ, але вони ихъ теперь не зрозумѣють.

Такъ якъ пяница, котрому не дають горѣвки, допавши до неи упеть ся до нестямы, — такъ вони, тѝ дрôбнѝ плебейськѝ душѣ, що все зôтхають до панства, а панôвъ мѣжь собою не мали, коли зъявивъ ся чистокровный ґрафъ, що бувъ ласкавъ до нихъ признати ся, впили ся нимъ до нестямы...

Лишь кобы те, що ихъ вытверезить, не було занадто важкимъ ударомъ для руського народа...

9. падолиста 1903. М. Л.

Що чувати въ свѣтѣ.

КОНҐРЕСЪ Сп. Державъ працюе вôдъ 7-охъ днѣвъ зъ цѣлою енерґiею. На дневнôмъ порядку нарадъ стоить теперь торговельный договôръ зъ Кубою, а дискусiя надъ тою справою прибирае чимразъ бôльше оживленый характеръ. Передъ кôлькома днями промовлявъ за договоромъ новообраный посадникъ мѣста Ню-йорку а дотеперѣшный конґресменъ, полковникъ Меклiланъ. Єго знаменита бесѣда зробила велике вражѣне и выкликала въ палатѣ бурю оплескôвъ. Боронивъ вôнъ жарко молоденьку Кубу, доказуючи, що еи о много бôльше належить ся вôдъ Сп. Державъ, чимъ та окрушина пôдмоги на поли торговлѣ, яка мѣстить ся въ договорѣ. Куба се дитя нашои републики — кôнчивъ посадникъ найбогатшого мѣста въ свѣтѣ — се найблизша намъ рôдня, чомужь маемо поводити ся зъ нею, немовь люта мачуха изъ сиротиною? Будьмо людяными и справедливыми, годѣ будемо мати другôвъ и союзникôвъ.

При тôй нагодѣ критикувавъ бесѣдникъ марнотравнôсть американьского правительства пôдчасъ окупацiи острова. Тодѣшный ґубернаторъ Кубы, ґен. Вудъ, выдававъ що року о 7 мiлiонôвъ долярôвъ бôльше на еи адмiнiстрацiю, чимъ теперѣшный президентъ Пальма.

Зъ билѣвъ, якѝ сими днями внесено въ конґресѣ, заслугуе на увагу билъ конґресмена Кремпекера зъ Индiяны и ґайнеса зъ Джьорджiи. Першiй зъ нихъ домагае ся кары смерти за линчоване чужинцѣвъ, а другiй поправки до конституцiи, щобы разъ выбраный президентъ не мавъ права кандидадувати по разъ другiй на той самъ урядъ. Въ такôмъ случаю одначе выбирало бы ся президента на шѣсть лѣтъ.

МIНIСТЕРЪ Гей и представитель панамскои републики, п. Фил. Бено-Варiля, пôдписали минувшого четверга у Вашинґтонѣ договôръ въ справѣ будовы Панамского каналу. Договôръ е дуже користный для Сп. Державъ. За 10 мiлiонôвъ дол. вôдпродуе нова република Сп. Державамъ поясъ землѣ вôдъ моря до моря, широкiй на 10 миль. Кромѣ того вôдступае для нихъ порты и острова по обохъ кôнцяхъ каналу, щобы Сп. Державы могли якъ слѣдъ уфортифiкувати и боронити свого каналу, котрый тимъ самымъ буде выключно пôдъ ихъ контролею. Якъ бачимо, вуйко Семъ схôснувавъ теперь о много бôльше, якъ жадавъ вôдъ Колюмбiи.

Новый договôръ, такъ ловко здобутый черезъ американьску дипльоматiю, е гордощами президента Рузвелта и мiнiстерства заграничныхъ справъ. Незабаромъ буде вôнъ предложеный въ конґресѣ до ратифiкацiи и нема сумнѣву, що конґресъ потвердить его безъ найменшихъ перешконъ.

ЗНОВЬ новѝ спроневѣреня державныхъ фондôвъ — симъ разомъ для вôдмѣны въ урядѣ цловôмъ въ Бостонъ, Мас. У вôддѣлѣ цла на заграничнѝ товары вôдкрито тамъ недостачу 200 тысячь долярôвъ, здефраудованыхъ черезъ котрыхсь зъ высшихъ урядникôвъ. Заряджено слѣдство въ той справѣ.

ПЕРЕГОВОРЫ правительства Сп. Державъ въ справѣ купна монашихъ дôбръ на Филипинахъ доходять до кôнця. Правительство згодило ся дати монахамъ за всѣ ихъ землѣ и цѣле нерухоме майно 6 мiлiонôвъ долярôвъ тай ... хрестикъ на дорогу. Монахи сейчасъ мають забрати ся зъ филипиньскихъ островôвъ, якъ лишень одержать послѣдну рату купна.

Переговоры ведуть ся помѣжь ґубернаторомъ Тафтомъ а Меґр. Ґвiдомъ, папскимъ нунцiемъ.

ДНЯ 16. с. м. телеґрафують зъ Кольонъ, що Колюмбiя приготовляе ся до вôйны. Колюмбiйскiй посолъ въ Перу одержавъ урядову вѣстку вôдъ свого правительства, що Колюмбiя не цофне ся передъ нѣчимъ, абы збунтовану Паламу опять пôлбити и удержати одноцѣлôсть републики. — Кôлькадесять-тысячна армiя пôдъ приказами найлѣпшихъ ґенералôвъ иде вже до Панамы.

ВѢСТИ про нову революцiю въ Сенъ Домiнґо потверджують ся въ цѣлôй основѣ. Ворохобники побороли правительственну армiю и выбрали другого президента.

Сп. Державы, Нѣмеччина, Италiя и Анґлiя послали тамъ по кôлька военныхъ кораблѣвъ для захисту и обороны своихъ пôдданыхъ.

ХОДИТЬ чутка, будьтобы угорскiй парляментъ мавъ бути розвязаный сими днями. Новѝ выборы вôдбули-бы ся въ такôмъ случаю еще передъ новымъ рокомъ

ЦѢКАВА вѣсть надоспѣла зъ Кавказу. Доносять именно, що найвысшiй патрiярхъ вôрменьскiй Микиритичь, пôдчасъ публичного богослуженя въ тифлискôй катедрѣ кинувъ клятву на росiйского царя и его правительство. Того рода клятвы лучають ся часто у вôрменьскiй церквѣ, та кидано ихъ звычайно на поганьскихъ монархôвъ, якъ на турецкого султана, перского шаха и т. п. Доси не було случаю, абы вôрменьскiй патрiярхъ выклявъ царя, котрый уходить за покровителя православiя. Выходило-бъ зъ того, що Вôрмене пôзнали ся вже добре на лукавствѣ царя и его правительства. Они увидѣли, що царь е ихъ ворогомъ, не покровителемъ, наслѣдкомъ чого вôдсувають ся вôдъ него.

Дальше доносять, що вѣсть про сю клятву сильно занепокоила царску пару и захитала становищемъ всемугучого доси мiнiстра Плевого, котрый не вспѣвъ зарадити скандалови. Православный царь, мнимый покровитель православiя, выклятый зъ церкви черезъ православного владыку — се будь що будь велика компромiтацiя въ очахъ всѣхъ одновѣрцѣвъ.

ТАЙНА полiцiя вôдкрила заговôръ на жите болгарского князя Фердинанда. Въ мѣстахъ Кистендилъ и Филипополъ увязнено богато офiцирôвъ, котрѝ належали до заговору. Князь мавъ бути убитый сими днями, але оденъ изъ заговôрникôвъ зрадивъ товаришѣвъ и тымъ вратувавъ жите князя.

ВЕЛИКЕ пригноблене выкликавъ у Францiи новостверджений фактъ, що число рекрутôвъ при сегорôчнôй бранцѣ зменшило ся о 34 тысячѣ. Знакъ се, що Французы вымирають все бôльше и бôльше, а наколи дальше такъ пôде то за кôлька сотокъ лѣтъ не стане ихъ мѣжь живими народами.

Цѣла французка преса намагае ся вынайти средства, котрѝ мають зарадити вынародовленю краю и домагае ся въ довжезныхъ статяхъ, абы правительство вызначило осôбну комiсiю парляментарну, котра заняла-бы ся тою справою. Мѣжь иншими поручае преса державнѝ запомоги для кождого батька численои родины, обдумане средствъ въ цѣли зменшеня смертельности мѣжь дѣтьми, примусову натуралiзацiю чужинцѣвъ и заборону переношеня ся селянъ до великихъ мѣстъ.

РОСIЙСКIЙ царь не даромъ ѣздивъ до Нѣмеччины. Выявило ся, що въ случаю вôйны Росiи зъ Японiею, Нѣмеччина стане по сторонѣ першои. До сего прiйшло бы одначе ажь тодѣ, коли-бъ Анґлiя и Сп. Державы схотѣли пôдпомагати Японiю. Такiй договôръ заключено зъ Нѣмеччиною пôдчасъ послѣдного побуту царя въ Дармштатѣ.

ПЕРЕДЪ кôлькома днями вôдбули ся выборы до пруского сойму, а ихъ наслѣдокъ такiй: выбрано 114 консерватистôвъ, 31 радикалôвъ, 28 вôльнодумныхъ и 11 членôвъ иншихъ, пемешихъ партiй. Побѣдило у нихъ правительство, та лише при помочи посередного, явного голосованя, котре й доси не знесено въ Прусахъ.

ПÔДЧАСЪ оногдѣшныхъ выборôвъ до болгарского парляменту прiйшло въ многихъ мѣсцевостяхъ до грôзныхъ бiйокъ и заворушень. Довершено кôлька политичныхъ убiйствъ; полiцiя и жандармерiя покалѣчила богато людей.

Вôдозва.

Зъ днемъ 1. Вересня 1903 року отворила ся въ Снятинѣ школа реальна. Щобы до тои школы могли учащати дѣти не лише богатыхъ родичѣвъ але и бѣдныхъ, проте заложили снятиньскѝ Русины „ШКÔЛЬНУ ПОМÔЧЬ або БУРСУ", котра удержуе безплатно 8 хлопцѣвъ, а не посѣдае еще жадного майна.

Вôдносимо ся проте до Васъ американьскѝ Русины зъ горячовъ просьбовъ о ласкаве удѣлене намъ на тую цѣль запомоги.

Не вôдмовляйте намъ Вашои помочи для такъ красной цѣли.

Ажь жаль серце стискае, коли поглянемо, якъ денекотрѝ рускѝ дѣти уталантованѝ нидѣють и марнѣють, бо суть бѣднѝ и не мають спосôбности образувати ся.

Подаймо имъ помôчну руку въ такъ важнôй хвилѣ, а певне грôшь нашъ не буде змарнованый.

Просимо ласкаво грошевѝ датки присилати на руки Товариства „Шкôльна Помôчь" въ Снятинѣ, Galicia, Austria.

Снятинъ, 5. падолиста 1903.

Федорчукъ, секретарь, Огоновскiй, предсѣдатель.

До вѣдомости всѣмъ п. секретарамъ „Союза"!

О хорошѝ оригiнальнѝ вôдзнаки для дѣтей Р. Н. Союза вже постаравъ ся, а такожь и о новѝ вôдзнаки для старшихъ. Кождый членъ до 3 мѣсяцѣвъ вôдъ часу вступленя мае мати вôдзнаку. Прошу всѣхъ п. секретарôвъ сейчасъ менѣ донести, скôлько вôдзнакъ для старшихъ а скôлько для дѣтей маю прислати кождому Вôддѣлови. Вôдзнаки для старшихъ мае ся все продавати по 85 цт., а вôдзнаки дитинячѝ по 25 ц. и то лишь за готôвку.

С. Ядловскiй, Гол. секретарь.

На руску церковь въ Carnegie, Pa. зôбрано въ:

St. Clair, Pa.	31.45
Minersville, Pa.	25.50
Morea, Pa.	14.06
Trenton, Pa.	12.37
Delano, Pa.	4.80
Mc Adoo, Pa.	12.55
Hanibrook	9.30
Hazleton, Pa.	7.85
Hombos, Pa	6.55
Christow Ridge, Pa.	1.95
Harwood	4.45
Brooklyn, N. Y.	27.85
Jersey City, N. J.	57.95
New York, N. Y.	19.50
Разомъ	$236.13

Складаю щиру подяку всѣмъ жертвователямъ и прошу о дальшѝ жертвы.

Ив. Данковскiй, колекторъ.

ДЕ ЄСТЬ

моя сестра, Марiя Корбичь вô Снѣтницѣ, повѣта грибôвского? Приѣхала зъ Галичины передъ 7 мѣсяцями и була довшiй часъ въ Йонкерсъ, Н. Й. Звôдси пôшла до Ню-Йорку (передъ двома мѣсяцями) и вôдъ тодѣ не знаю де обертае ся. Хтобы знавъ про ню, або она сама, най зволить донести менѣ на адресу:

Stephen Korbicz, Olyphant, Pa.

ДЕ ЄСТЬ

Иванъ Гетманъ, родомъ зъ Доброи, пов. Ярославъ. Покинувъ свою жену Зофiю и 2 дѣтей маленькихъ и утѣкъ зъ Jersey City, N. J. Хтобы знавъ, де вôнъ пробувае, зволить повѣдомити его жену пôдъ адресомъ:

Mrs. Zofia Hetman, 10 Washington St., Jersey City, N. J.

ДÔЙНА КОРОВА.

Що панове Вшехполяки робили бы зъ Галичиною якъ бы она зôстала вôддѣлена въ решты державы и була передана цѣлковито вôдъ ихъ руки.

Зъ „Комара."

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель } о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРІПОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

Заст. секретаря ....Вас. Гришко SCRANTON, PA.

Заст. касіера..................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радни:

М. Турокъ..................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.............Jersey City, N. J.
Мих. Грапонь.............McKeesport, Pa.
Андрей Добошь..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ...............Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 81, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного за мужа, а 300 долярôвъ за жену и другѝ запомоги въ разѣ инныхъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашѝ дѣти за таншѝ грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дôстанете бôльше якъ де инде.

Члены „Союза“, котрѝ пишуть самѝ до Редакціи про змѣну своеи адресы мусять всегда написати до котрого вôддѣлу „Союза“ належать и якъ той вôддѣлъ называесь.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ є васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшѝ поясненя и пришле потрѣбнѝ рѣчи.

Панове мѣсцевѝ секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по каждôмъ мітинґу адресы новыхъ членôвъ, змѣны членôвъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ реба Свободу застановити.

Редакція.

Стефанъ Гринякъ

род. 1872 р. въ Сулинѣ, спискои столицѣ, на Угорщинѣ. До Америки приѣхавъ 1888 р. Робивъ на бресѣ, опôсля бувъ бартендромъ, робивъ такожь въ бучерни а теперь е тикетъ-босомъ на бресѣ. Зъорґанізувавъ братс. св. Петра и Павла въ Plymouth, Pa. (вôддѣлъ 46) и есть его секретаромъ. Братство се числить теперь 118 членôвъ кромѣ дѣтей.

УПÔМНЕНЄ!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза“, на пôдставѣ котрого члены приступаючѝ до „Союза“ а маючѝ высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

Рождества Пресв. Богородицѣ въ Lansford, Pa. принимае новыхъ членôвъ въ Новембру и Децембру, то есть ажь до Нового Року за пôвъ вступного. Братство наше мае 180 членôвъ, отже тôлько членôвъ якъ мало котре друге. Наше братство належить до Союза. Братя Русины приступайте до нашого братства и до Союза а мы васъ прійемемо якъ своихъ во Христѣ братôвъ. Такожь дѣти свои записуйте до Союза а Р. Н Союзъ танше и лѣпше ихъ забеспечить якъ котра небудь друга асекурація. Найлѣпше буде, если дѣти будуть належати до тои самои орґанізаціи, що и ихъ родичѣ а не до чужихъ асекурацій.

Сидоръ Скарлошь. предсѣд.,
Jan 04 Михаилъ Терепанъ, секретарь.

ЧИТАЙТЕ!

Братство св. Ап. Петра и Павла въ Болтіморъ, Мд., вôддѣлъ Союза 81, принимае въ мѣсяцяхъ Новембрѣ и Децембрѣ 1903 новыхъ членôвъ безъ вступного. Мітинґи вôдбувають ся каждои Недѣлѣ по першôмъ въ домѣ касіера братства п. Михаила Будагазы. Слѣдуючій мітинґъ вôдбуде ся дня 6-го Децембра 1903 точно о 2-ôй годинѣ пополудни. Просимо всѣхъ, хто не належить ще нѣ до братства нѣ до Союза, щобы прийшовъ на сей мітинґъ.

Т. Дурдела, предсѣдатель,
И. Кульчицкій, секретарь.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. св. Йоана Хрестителя въ Бофало, Н. Й., вôддѣлъ Р. Н. Союза 15, вôдбуде ся въ Недѣлю дня 6-го Децембра 1903. Зъ выняткомъ хорыхъ и тыхъ, що занятѝ роботою — каждый членъ мае на мітинґъ явитись пôдъ карою одного доляра. На мітинґу буде выбирати ся новый урядъ на рôкъ 1904. Мітинґи вôдбувають ся въ Недѣлю по першôмъ каждого мѣсяця въ галѣ Мітельского пôдъ ч. 930 Grant st.

Дм. Капець, предс.,
Ив. Завиский, секр.,
Мих. Котелець, касіеръ.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. св. Арх. Михаила въ St. Louis, Mo. вôдбуде ся въ Недѣлю дня 6-ого Децембра о 2-ôй пополудни. Всѣ члены зъ Ст. Луисъ, Медисонъ, Бенвилъ, Ґленъ Карбонъ и Мерівилъ мають явити ся на сей мітинґъ пôдъ карою 50 центôвъ.

На мітинґу буде ся выбирати новый урядъ на рôкъ 1904 и радити о дуже важныхъ справахъ.

Т. Ябчанка, предс.
И. Курила, касіеръ
Гр. Копча секр.

НОВЫЙ УРЯДЪ

на рôкъ 1904 выбрало братство св. Арх. Михаила въ Westmoreland City, Pa. До уряду ввойшли: Гриць Сагайда предсѣдатель, Василь Юра заступникъ, Иванъ Спôльникъ касіеръ, Стеф. Нищотъ секретарь, Гриць Ильчакъ заступникъ, Ант. Ґерляшиньскій и Иванъ Баюсъ дозорцѣ хорыхъ, Томко Клихъ дверникъ.

ОГОЛОШЕНЄ.

Братство св. Илиѣ, вôддѣлъ Р. Н. Союза 28, въ Mahanoy Plane, Pa. принимае новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Новембру и Децембру безъ вступного. Мітинґи вôдбувають ся въ першу недѣлю каждого мѣсяця.

Николай Дембицкій, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ братства св. Йоана Хрестителя въ Monessen, Pa., вôддѣлъ Р. Н. Союза 62, що рôчный мітинґъ вôдбуде ся дня 13 ого Децембра въ Италіяньскôй Гали на третôй улици. Єсли тикетъ вертаный не копітуе бôльше якъ $1.50, то каждый членъ такъ мѣсцевый якъ и замѣсцевый мае явити ся на мітинґъ. Мітинґъ зачне ся о 2-ôй пополудни. На мітинґу буде ся принимати новыхъ членôвъ до братства и до „Союза“, буде ся вôдбирати мѣсячне, читати рахунки зъ цѣлого року и выбирати новый урядъ. Каждый мае вырôвнати свôй старый довгъ.

Александеръ Горощакъ, предсѣдатель.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

братства св. Пророка Илии въ Маганой Плейнъ, Па. вôдбуде ся въ Децембру 1903. Мітинґъ зачне ся о першôй пополудни. Будуть переглядати ся рахунки и полагоджувати другѝ важнѝ справы. Каждый мае явити ся пôдъ карою.

Н. Дембицкій, секретарь.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

принимае новыхъ членôвъ брацтво св. Арх. Михаила въ Ст. Луисъ, Мо. зъ мѣсячу Новембру. Голоситись до секретара п. Гр. Копчѣ 173 St. George St. St. Louis, Mo. Приступайте громадно! Въ Октобру приступило до нашого братства 17 новыхъ членôвъ а до Союза 24! Не занедбуйте доброи нагоды, бо се не трафляесь лишь разъ на рôкъ.

Т. Ябчанка, предсѣдатель.
Иванъ Курила, касіеръ
Гр. Копча, секретарь.

ВАЖНЕ.

Рôчный мітинґъ бр. св. Отця Николая въ Пассеікъ, Н. Дж. вôдбуде ся дня 6-го Децембра 1903. На тôмъ мітинґу будуть прочитанѝ доходы и розходы за послѣдный рôкъ и такожь буде выбирати ся новый урядъ. Новыхъ членôвъ приймемо безъ вступного. Просимо всѣхъ членôвъ нашого братства, щобы зôйшли ся на сей мітинґъ пôдъ карою одного доляра.

Кузма Здзеба, предсѣд.,
Адамъ Ящишакъ, секр.

БРАТСТВО

св. О. Николая въ Майнерсвилъ, Па., вôддѣлъ Р. Н. С. 78, буде отримувати рôчный мітинґъ дня 20 Децембра 1903. На мітинґу буде ся читати рôчнѝ рахунки и выбирати новый урядъ. Каждый членъ (зъ выимкомъ тыхъ, що роблятъ) мае явити ся пôдъ карою одного доляра. Каждый членъ повиненъ вырôвнати свôй довгъ, щобы новый урядъ мôгъ все въ порядку вôдобрати. На мітинґу 20-го Децембра будемо принимати новыхъ членôвъ за $1.50 вступного.

Братя Русины, вступайте до брацтва и до Союза поки маєте добру способнôсть, поки часъ, бо нѣхто не знае, де що кого чекае. Забеспечѣть свою фамилію, не жалуйте 70 центôвъ на мѣсяць, бо за 70 центôвъ Союзъ платить 600 долярôвъ. Поздоровляємо всѣхъ братôвъ Русинôвъ.

Семанъ Бардонь предсѣд.
Григорій Бенько, секретарь.

Въ мѣсяцю Октобру 1903 приступили до Р. Н. Союза въ Олифантѣ, Па., вôддѣлъ 3, слѣдуючѝ новѝ члены:

Ющакъ Петро
Ґоґоцъ Авксентій
Борсукъ Иванъ
Даньчакъ Михайло
Скочинъ Иванъ
Бицъ Демко
Кравецкій Митро
Коцанъ Иванъ
Вуйцѣкъ Юрко
Цуцура Дионизій
Гнатушко Макарій
Ґричь Данько
Сисакъ Микола
Поливка Семанъ
Марусинъ Френкъ
Кузмичь Митро
Андрашь Изаакъ
Ґарбера Илько
Бойко Василь
Синичичь Микола
Стащакъ Семанъ
Клѣшь Михайло
Поляньскій Василь
Риджаничь Максимъ
Дуикъ Гриць
Климашь Тимко
Копча Онуфрій
Хилякъ Петро
Малинякъ Петро
Присташь Лешко
Васѣчко Гриць
Риджаничь Василь
Рыбацкій Станиславъ
Кузмичь Василь
Филипъ Микола
Цуцура Андрей
Криницкій Кондратъ
Тиханьскій Иванъ
Свала Анастазія
Обухъ Маґдалина
Костюкъ Павло
Гаврилякъ Марія

Дѣти:

Прибыла Анна
Рыбацкій Леонъ
Ґоґоцъ Иванъ
Обухъ Иванъ
Пирчь Володимира Марія

С. Ядловскій,
Головный секретарь.

Приступаймо до „Союза“

Щобъ поправить житє-буте,
Знайти лѣпшу долю,
Покинули-мъ свôй край рôдный
И батькôвску ролю;
Выбрали ся мы за море
Полекшѣ глядѣти,
Полишали въ краю жѣнки
И дрôбненькѝ дѣти.

Однакъ доля та лихая
И тутъ насъ стрѣчае,
Бо намъ смерть на каждôмъ кроцѣ
Въ очи заглядае.
Кôлько нашихъ товаришѣвъ
Сира земля вкрила,
Не осталось по нихъ слѣду
Лишь чорна могила...
Дармо ждають жѣнка, дѣти
Дарунку вôдъ тата,
Що присилавъ зъ Америки
Все на каждѝ свята,
Але замѣсть сей потѣхи
Сумный листъ дôстали,
Що ихъ тата пôдъ землею
Присипали скалы.

Зъ того отже побратимцѣ
Учѣмо ся нынѣ,
Що не знаємъ хто зъ насъ завтра
Ляже въ домовинѣ,
Або на калѣцтво прийде,
Бо тутъ въ Америцѣ
Дуже легко о нещасте
Въ майнахъ чи фабрицѣ;
Тожь въ „Союза“ члены каждый
Ходѣмъ ся вписати,
Щобы въ разѣ гôркой хвилѣ
Звôдтамъ помôчь мати.

В. Гришко.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Падолистъ.		
26	Ч.	† Йоана Золотоуст.
27	П.	† Филипа ап.
28	С.	Гурія и Самона
29	Н.	25 по Сош. Матея еванг.
30	П.	Григорія нов.
1	В.	Грудень. Платона Романа
2	С.	Авдія, Варлаама

— СМЕРТЬ пôдъ землею. Въ копальни золота, званôй Керсарджъ, ксло Вірджінія Сити, Монт. выбухъ оногды огонь, въ якôмъ втратило житє 9 осôбъ. Мѣжь безталанными жертвами огню є такожь директоръ копальнѣ Торнеръ, чоловѣкъ людяный и загально поважаный. Спуствивъ ся вôнъ до копальнѣ, щобы ратувати загроженыхъ робôтникôвъ и такожь погибъ зъ ними. Въ дальшихъ хôдникахъ копальнѣ было тодѣ до 75 майнерôвъ, та тѝ вспѣли ратувати житє другимъ выходомъ.

— ОКОЛО 35 тысячь майнерôвъ страйкуе вôдъ кôлькохъ днѣвъ по копальняхъ угля въ Колорейдо, Илинойсъ и Огайо. Причиною страйку є вызискъ и гнетъ, звычайна пожива, якою капіталісты годують і робôтникôвъ.

— ВЫВÔЗЪ американьскои обуви заграницю збôльшаеся зъ каждымъ рокомъ и незабаромъ цѣла Европа буде засыпана выробомъ швецкихъ фабрикъ Америки. — Статистика выказуе, що минулого року выслано до Европы 4 міліоны 197 тысячь паръ черевикôвъ, супротивъ 387 тысячѣвъ паръ, якѝ выслано въ 1880 р. До самои лише Нѣмеччины вывезено озувы за 337 тыс. 93 долярôвъ. Въ иншихъ европейскихъ державахъ попытъ на американьскій озувъ росте такожь чимъ разъ бôльше.

— ТАМЪ треба нашихъ москвофілôвъ... На ярмарокъ до Нижного Новгорода въ Росіи наплывае що року несчислима сила народа. Ярмарокъ тревае три мѣсяцѣ — вôдъ липня до вересня и записуе ся въ поліційнôй хроницѣ кровавими буквами. Сего року въ першихъ двохъ мѣсяцяхъ ярмарку зголосило ся на ратунковôй стаціи 30 тысячь 340 осôбъ раненыхъ и побитыхъ. Зъ того числа 1 тыс. 169 осôбъ привезено зъ поломаними ребрами, а 317 раненыхъ ножами. Се разъ московскій ярмарокъ! Тамъ варталобъ загнати нашихъ ренеґатôвъ-москвофілôвъ, а може выбили-бы имъ зъ обмеженыхъ мозґôвниць ихъ дурну любовь до кацапнѣ.

— ДУЖЕ немила пригода лучила въ угорскихъ Тамрахъ словацкому літератови Гавласови. Ишовъ вôнъ безъ провôдника на гору Криванъ и впавъ въ лѣсѣ до залѣзного самоволу, заставленого на медведя, зъ котрого нѣякъ не мôгъ освободити ся. Нещасный кидавъ ся, кричавъ и мучивъ ся цѣлу добу. Вкôнци надôйшовъ лѣсничій, та замѣсть помочи зловленому, хотѣвъ стрѣляти до него, гадаючи, що се лѣсовый злодѣй. Гавлесъ мавъ еще одначе на скôлько силы, що выяснивъ лѣсничому въ чôмъ дѣло, почôмъ обôмлѣвъ. Сильце такъ сильно покалѣчило безталанно літерата, що сейчасъ треба было вôдвезти его до шпиталю, де вôдрѣзали ему одну ногу.

— РОБОТА въ Ансоніи, Конн., и сусѣдныхъ плейзахъ трохи попсувалась! И такъ въ Ансоніи деякѝ дротовнѣ роблять лишь по 3, 4, 5, днѣвъ на тыждень, въ Сіморь шапы катуновѝ повыплачували богато робôтниць, мѣжь ними и есть дѣвчатъ рускихъ.

— ДНЯ 17 с. м. упокоивъ ся по довшôй слобости С. Верхняньскій, членъ Р. Н. С. въ Сіморъ, Конн. Лишивъ молоду жену зъ двомѣсячною дитиною.

— ВЪ ФАБРИЦѢ машинъ Места, въ Гомстедъ, Па. при пôдношеню въ гору ведра зъ розтопленымъ залѣзомъ перервавъ ся ланцъ, а горяча лява розлила ся и смертельно попарила кôлькохъ робôтникôвъ. Двохъ зъ нихъ вже померло. Въ тôй фабрицѣ працюе такожь кôльканайцять Русинôвъ, та не звѣстно намъ, чи мѣжь жертвами катастрофы є нашѝ люде.

Дальшѝ жертвы на руску бурсу въ Новôмъ Санчи, Галичина, зложили слѣдуючѝ:

о. Понятишинъ въ Ramey, Pa.	2.00
Вже квітована сума	174 98
Зôбрано доси	$176.98

Посылайте жертвы на адресу:
Rev. N. Strutynsky,
Box 375, OLYPHANT, PA.

ЗАГАДКА.

Найдѣть укритый черевикъ и (пантофель) капець.

Посвячене

нового руского цвинтаря и хреста вôдбуде ся дня 26-го Новембра 1903 на Thanksgiving Day въ Terryville, Conn. На тое посвячене запрошуе всѣхъ щирыхъ Русинôвъ такъ близькихъ якъ и подальшихъ братство св. Архистратига Михаила вôдѣлъ Р. Н. Союза 54 въ Тервилъ, Конн.

П. Летита, секретарь.

СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ

складае комітетъ „балевый товариства »Запорозка Сѣчь« всѣмъ Русинамъ зъ Ню-Йорку и околицѣ за те, що такъ численно прибули на нашъ першій баль, якій вôдбувъ ся дня 31 жовтня. Рôвночасно кличемо до всѣхъ Русинôвъ на вôльнôй земли Вашинґтона: Лучѣть ся браття, не цурайтесь одни другихъ и не сварѣть ся, бо єдность се наша сила. Ще не вмерла Украина.

За комітетъ балевый
Бѣлобрамъ, секретарь.

НАДÔСЛАНЕ.

Зъ Woonsocket, R. I.

Будьте ласкавй помѣстити тыхъ кôлька моихъ слôвъ, бо не могу стерпѣти, если хто себе за высоко выносить и хочу щобы люде знали кому вѣрити а кого стеречи ся. Въ Нюйорской „казетѣ“ стояло недавно, що братство св. Михаила зъ Вунсакетъ приступило до Обvества и що въ тôмъ братствѣ самй „щирорускй“ патріоты. Добре бы було, щобы мѣжъ нашими Русинами было якъ найбôльше щирыхъ патріотôвъ и я тôлько тѣшивъ бымъ ся въ тото, але щожь коли такъ не есть особливо въ тôмъ братствѣ, що згадане въ „казетѣ“. Кромѣ кôлькохъ порядныхъ людей суть тамъ такй (а знаю ихъ ще зъ краю), що свои голосы за ковбасы попродали и въ Ивановôй хатѣ сидѣли и т. п. Пощожь отже писати, що всѣ они самй щиро-рускй патріоты коли се не правда. Але то не дивно, бо якій панъ такій крамъ. Хто видѣвъ редактора вôдъ казеты въ Вунсакетъ 25-го Октобра и якъ той чоловѣкъ говоривъ та що робивъ, той може вже знати, яка правда може бути въ его „казетѣ“, котра на жаль есть органомъ Обvества, въ якôмъ знаходять ся предцѣнь и честнй люде. Але якъ кажуть люде, якъ ся кôнь вродить лысый и здохне лысый. Такъ само и въ редахторомъ. Якій бувъ давнѣйше такій есть и теперь. Та чей може бодай колись дасть ему Богъ лѣпшій розумъ.

Радикалъ зъ Вунсакетъ, Р. А.

Смѣшне.

СТРѢЧА.

Йшли разъ два мужики дорогою и здыбали Нѣмця. Слава Йсу! сказали Нѣмцеви.

Нѣмець вôдповѣвъ: Ґутъ морґенъ!*)

Мужики здивувались чого вôнъ се каже щось „по мордѣ“. Мужики думали, що Нѣмець каже вдарити по мордѣ и запитали его: Кого по мордѣ?

Нѣмець не розумѣючи ихъ запитавъ: Васъ?**)

А мужики — насъ? Та Нѣмця по мордѣ, по мордѣ. А ты „ошу ра“, ты бы хотѣвъ бити насъ!

Вôдъ Натальки Ферлей Руракôвнои
З. Дан.

*) Добрый день **) що?

ПРІЯТЕЛѢ.

— Та чого ты Иване теперь у Петрôвку сумный; такъ ты передъ Богоявленіемъ такого дука показувавъ?

— А, бо тогды бувъ день короткій а кулеша велика а теперь день довгій а кулеша мала!

АДВОКАТЪ И СЕЛЯНИНЪ.

— Такихъ дураковъ, якъ ты Иване, много на свѣтѣ, але щастє, що не въ купѣ, бо бы ся вырѣзали.

— А такихъ розумныхъ, якъ вы пане тое есть много на свѣтѣ, и тоже щастє, що не въ купѣ, бо бы не мали зъ чого жити....

ДОПИТАВЪ СЯ.

Подорожный до зелѣзничого послугача: Скажѣть менѣ, друже, коли вôдъѣздить звôдси поѣздъ до Вѣдня?

Послугачъ: Тодѣ якъ засвище, прошу пана.

— Чи знаешь ты — каже жѣнка до свого мужа вôдкладаючи на бôкъ книжку, що коли чоловѣкъ втратить одень змыслъ, то другій змыслъ стае бôльше розвиненый. Примѣромъ слѣпый чоловѣкъ достае делікатнѣйшій слухъ, дотикъ, або...

Мужъ: Певна рѣчь що такъ. Я се такожь завважавъ. Примѣромъ, если чоловѣкъ мае одну ногу коротшу, то другу мае завсегда довшу.

— Чи можна до васъ завтра прійти за грошми?

— Чому бы нѣ, можна.

— Будете на певно въ дома?

— Я то на певно буду въ дома, але чи грошѣ будуть тожь въ дома — не знаю.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошено наперѣдъ.

ДЕ ЄСТЬ?

Фима Рѣпела зъ Новивси, пов. Нов. Санчь, Галичина. До Америки прийшла 16 лѣтъ тому назадъ. Шукае еѣ сестра. Хто бы о нѣй знавъ нехай пише на адресу:

Miss Antosia Repela,
45 Bancroft St.,
Providence, R. I.

Шукаю

мою жену Вікту Козенчакъ зъ роду Смоковичь; походить зъ Солины, пов. Лѣско, Галичина. Пôйшла вôдъ мене 14-го Септембра. Взяла 200. дол. и дворôчне дѣвча; знае троха по англійски. Мае бути коло Чікаґо або Ст. Луісъ. Хто менѣ о нѣй донесе, достане 10 долярôвъ надгороды.

Andrew Kozenchak,
Box 16, Smoke Run, Pa.
Clearf. Co.

Купуйте книжки!

Американьскій шляхтичъ	15
Весела книжочка въ образками	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи россійскои православнои місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Казка про жида	10
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

Хто передъ Новымъ Рокомъ пришле намъ пôвтора доляра ($1.50) на повысшй книжочки, тому вышлемо всѣ 16 книжочокъ и оплатимо почту.

КНИЖКИ

!ПО ЗНИЖЕНÔЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Альманахъ	50
Буря, драма Островского	50
Багнітки	10
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	50
Вôзникъ Геншель	75
Житя Святыхъ два великй томы, понадъ 1400 сторôнъ	6 00
Метелики	50
Мôй измарагдъ	100
Матеріялы до украиньско-рускои етнографіи (3 томы) по	100
Монографіи Костомарова	50
Маніфестъ комуністичнои партіи	20
Морозенко Мирного	35
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народ. календарь Просвѣты 1901, и 1902	5
Народ. календарь Просвѣты 1903	10
Новй и перемѣннй звѣзды	5
Національне питане въ Норвеґіи	5
Нетлѣ	25
Непропаща сила	10
Народнôсть и еѣ початки	15
Нечитальникъ и другй оповѣданя	50
Нагула	10
„Наука“ рôчникъ зъ 1878 р.	3.00
Начала физики	10
Некультурна	15
Наша родина	50
Осанна	50
Оповѣданя Коцюбиньского	10
Оглядъ руско укр. літературы	20
Орися	5
О еміґраціи	10
О торговли	5
О новыхъ податкахъ	10
О опѣкунахъ и кураторахъ	10
Омелько Цуцикя	20
Образки зъ природы	5
Партійна політика и мораль	25
Повѣсти Нечуя	100
Старый Єфремъ	10

(Дальше буде.)

Повысшй книжки маемо тôлько въ однôмъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сй книжки, котрй понизше списанй можете всегда дôстати!

Абу Касимовй капцѣ	30
Апостолы и Евангелія	35
Библія велика	50
Букварь рускій	25
Граматика руска	25
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Енеїда Котляревского	50
Зъ села, оповѣданя	10
Записки школяра	20
Забобоны та ворожбитство	20
И мы въ Европѣ	10
Кльод Іе	5
Карбы	25
Календарь „Союза“ (1903)	25
Лисъ Микита	50
Микола Палкинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Народъ въ неволѣ	10
Новомодный спѣваникъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя Стороженка	10
Пѣснословець	50
Пригоды Донъ-Кихота	40
Повѣсти Федьковича	20
Pid Krestom	100
Ревізоръ зъ Петербурга	30
Русины пряшôвскои епархіи	35
Судный день	50
Сѣмъ казокъ	50
Словаки чи Русины?	25
Стежечка въ рай	50
Хлопскй пѣсни	10
Хлѣбъ душѣ	1.00
Читанка друга	25
Читанка трета	40
Читанка четверта	50
Шейкспіръ въ повѣсткахъ	10
Яблочникарь, комедія	15

(Дальше буде.)

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы“.

Всѣ попереднй списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимаемо.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Книжки повысше выписанѣ высилаемо сейчасъ по одержаню замовленя.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛІЯНЪ ЧУПКА

—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Его офісъ въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣждже тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ години 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскй въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдôбрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, краєвй паперы и повномочія...

Кожде братство

повинно мати книжку для опѣкуна хорыхъ, одну або бôльше, для записованя тыхъ, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Таку книжку можете достати въ Ред. „Свободы“. Одна коштуе доляра. Грошѣ присилайте наперѣдъ.

SVOBODA
Box 353, SCRANTON, PA.

Испытованый учитель,

Русинъ, лѣтъ 28, жонатый, кореспондентъ въ руской, польской, нѣмецкой и италійской мовѣ, розумѣе пасѣчництво, господарство и т. д., пошукуе зъ Галичины посады учительской въ кольоніи руской, польской або нѣмецкой въ Сполученыхъ Державахъ. Прийме такожъ иншу вôдповѣдну посаду. Вѣдомости удѣлить редакція „Свободы“. 4

Игн. Станчакъ и Ив. Данковскій
заприсяженй колекторы
мають право збирати добровôльнй жертвы на маючу ся будовати руску церковъ въ CARNEGIE, Pa. Просимо всѣхъ братôвъ Русинôвъ не опустити нашихъ колекторôвъ зъ порожною рукою а Господь Богъ надгородить Васъ за се сторицею.

Комітетъ церковный:
Ст. Серединьскій, предсѣдатель,
Ив. Адзима, заступникъ,
Ст. Сембратъ, касієръ,
Арс. Патрошъ. секретарь.

На продажъ

ВЪ ШАМОКИНЪ, ПА.

Френклинъ Гавзъ

и прилягаючй до него проперты занимаючй 190 фітôвъ на улици РЕЙСЪ а 100 фітôвъ на улици ФРЕНКЛИНЪ.

Улиця Рейсъ есть головною въ тôй части мѣста, котру называють Полишь Гилъ, Спринґфілдъ и Джанстонъ Сити. Мешкае тамъ много тысячъ людей.

Проперты складають ся зъ мурованого готелю на три поверхи и четырохъ двоповерховыхъ домôвъ. Причина спродажи смерть властителя.

ЦѢНА НИЗЬКА.

Голоситись до:
T. F. Simmonds,
48 N. Market St., Shamokin, Pa.
або до
Mrs. Frederick Davis,
505 N. Sumner Ave., Scranton, Pa.

Фармы!

Нынѣ кождый ся пытае що станесь пôзнѣйше?

Чи пôде робота? Чи буде страйкъ? А нѣхто не може вôдповѣсти.

Чи знаете, де не мусите ся бояти страйкôвъ?

Фарма є одинокою рѣчею де нема страйку. На фармѣ нема босôвъ, чоловѣкъ є своимъ паномъ и нѣхто не выкине его зъ роботы.

Нашою задачею єсть помочи вамъ стати независимыми.

Купѣть собѣ фарму. Через наше посередництво можете купити собѣ фарму въ **Верджиніи**. Земля добра, здорова вода и воздухъ. Уродить ся все, що посѣете або посадите и можете продати за готовй грошѣ.

Голосѣть ся до:
JOHN JELINEK,
1116. Pine Alley, Braddock, Pa.

Хочешь читати дещо веселого и насмѣятися?

Купи собѣ „Комара“. Три старй рôчники коштують лишь $3.50. Оденъ рôчникъ $1.25. Хто хоче достатати „Комара“ що два тыжднѣ черезъ оденъ рôкъ, нехай зашле 2 доляры на адресу:

„Комаръ“,
Собѣщина ч. 8.,
Львôвъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете достати такожъ слѣдуючй книжки:

Календарь „Комара“ на рôкъ 1903	15ц.
Новомодный Спѣваникъ	20 „
Деканы въ гôрь	15 „

!КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячнои колекты и другихъ жертвъ на вашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ 7 центôвъ за одну. Такй книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Кождый парафіянинъ повиненъ мати таку книжочку, тогды буде знати, що тй грошѣ якй вôнъ заплативъ на церковь и т. и. ему не пропадуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчаня и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

БРАТСКЙ опѣкуны хорыхъ повиннй мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т. д. Одна книжка коштуе одного доляря.

— SVOBODA, —
Box 353,
SCRANTON, PA.

— Хочете, щобы вашй грошѣ безпечно и скоро були висланй до старого краю, то вамъ то зробить John Nemeth, 457 Washington St. New York. N. Y.

C. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекурацiйнои компаніи.

Колектуе такожь грошѣ за рентъ. Ма два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тано керичѣ
— ту и на околицю. —
410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ST. HERMANS BENEVOLENT Society. ORGANIZED FEBR. 1888 ROCHESTER, N.Y.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругви, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Друкарня „Свободы“

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выправы, представленя,
ПАПЕРЫ листова,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскй,
КНИГИ параф. и братскй,
КНИЖКИ колекторскй, братскй и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскѣ

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: SVOBODA,
BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— ВЪ —
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потребнй рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безпечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

M 165

ДАРОМЪ

24 хорошихъ и цѣнныхъ предметôвъ. Хто собѣ заордерує нашу красну нікльову годинку, котру выробляе одна зъ найлѣпшихъ фабрикъ и есть вы пробована и ґарантована на 20 ЛѢТЪ, такъ, що може ся рôвнати 30 доляровымъ годинкамъ и пошле намъ за неѣ и за гарный позолочуваный ланцушокъ $2.50 — то мы ему зашлемо вразъ зъ годинникомъ и ланцушкомъ слѣдуючй предметы зовсѣмъ дармо: 1 знамениту королѣвску шведску братву цѣны $2.50. Добрый кишенковый нôжь за 40 цент. Позолочуваный перстень цѣны $1.00, 1 брилянтовый ґузикъ за 60 цнт., 12 гарныхъ бѣлыхъ хустинокъ за $100, 24 аркушôвъ листового паперу и ковертъ за 10 цнт., 1 пару спинокъ до манкiтôвъ за 50 цнт., позолочуванй спинки до сорочки за 50 цнт.

Сй рѣчи будемо высилати даромъ лишь за короткій часъ, протое спѣшѣть зъ замовленями. Пишѣть на адресу:

Ch. I. Kapoun Co., 1015 Collins Str., JOLIET, ILL.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Beer

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякиї убраня мужески складно и дешево.
Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнї склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодне цѣкаве, —
А ще выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Памятайте Русины, що Русинка
МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЬ
мае гарно уряджений ГОТЕЛЬ на розѣ
Independence & Vine Str. Nr. 717
въ ШАМОКІНЪ, ПА.

Тамъ забавитесь, ажь мило,
Въ неи добра „виска", пиво,
Вино, коняк и цигара
Й господиня гарна, жвава.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшій и найтанші напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породї дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшій напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалиї, цигара дуже добрї.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
✻ TROMETTER'S ✻
(Тромейтеръ)
при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячїї якъ и зимнї перекуски. Потравы прилагоджениї на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремиї комнаты для родинъ. Найлучшії вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливиї напитки. Цѣна дуже мала.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясениї. Також робить книжки для братствъ, церковъ, бизнесменôвъ и т. д. За роботу гарантує.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.
Михайла М. Югаса
314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И поруски, по словеньски,
По англійски и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що єго тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Мы, Руснаки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Тожь милї братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо
Чисто, смачно и уцтиво!

Найновѣйшимъ вынаходомъ помѣжь годинками є отся годинка, котру тутъ бачите.

Моя Електрично свѣтляча годинка є дуже выгôдна длятого, що въ ночи, въ темнотѣ свѣтить и показуе часъ акуратно безъ жадного свѣтла. Ся годинка мае также календарь, котрый Вамъ покаже кождый день кождого мѣсяця въ роцѣ, голосно будить и добре ходить такъ якъ реґуляторъ.

Въ кождôмъ домѣ повинна бути така выгôдна рѣчь — коштуе лишь $1.50. Можете єѣ купити лишь у мене. Сторникамъ и аґентамъ продаю за низшу цѣну.

Пишѣть по великій образковый цѣнникъ всѣлякихъ найновшихъ рѣчей.

Пишѣть латиньскими буквами.

S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЄКТРИЧНЫЙ ХРЕСТЪ,

званый також хрестомъ Вольта, вôставъ вôдкрытый кôлька лѣтъ тому въ Австріи, а задля своихъ великихъ приметъ розповсюднивъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралґію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослабленє, безсонницю, пригнобленє, гістерію, паралѣжь, трясеня, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системy. Єго добродѣйный вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе долара, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько корысти, що найлѣпшій електричный поясъ, що коштуе 15 або 25 разы тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли долара, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 доларôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ осôбъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ его силы. Ось два зъ нихъ: Малам болѣ черезъ много лѣтъ; теперь есмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Riechfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанємъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове Въ залученю посилаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ крестôвъ. Тѣ, котрѣ мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ найскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнї Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $4,000.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, И. Колодѣй и М. Пелякъ.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго куна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ въ убранямъ. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read **The International Socialist Review**

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

ПРО ЧТО ХВОРѢЕТЕ?

ПРО ЧТО ТЕРПИТЕ А НЕ ВЫЗДОРОВЛЯЕТЕСЯ?

Чи незнаете, что можете быти вылѣчены если того собѣ желаете?

„Не самыи лѣкарства, но и способъ лѣченія и ужитья излѣчають слабости."

Сильне бите серца и его лѣченіе.

Терпѣла я 5 лѣтъ на бôль въ лѣвомъ боцѣ а главнѣе на сильное битье серца. Великіи сумы грошей выдала я докторамъ, но жаденъ изъ нихъ ничего мнѣ не помогъ. На конець лѣкарства Проф. Др. Коллинса возвратили мнѣ мое утраченное здоровье.

М. Стаховичь,
106 E. 81st St.,
New York.

Женская неправильность.

Была я хвора за 6 лѣтъ на мѣсячную неправильность, имѣла я при каждой мѣсячной регулярности нестерпимыи болѣ въ крижахъ и слабинахъ, при томъ и боль головы мучилъ мене. Докторскіи лѣкарства на мой недугъ ничого мнѣ не помогли, ажь на послѣдъ спробовала я лѣкарства Проф. Дра Коллинса, которыми я теченіемъ одного мѣсяца сполна выздоровѣлася.— Всѣ, которы чуется быти хворыми, удайтеся до него, ибо онъ есть тотъ лѣкаръ, которому можно повѣрити для его великой учености и знанія въ лѣченію небезпечныхъ слабостей.

Паул. Загаръ,
Claremont, Minn.

Наша порада.

Если чуетеся быти хворыми, удайтеся только на вообще извѣстного лѣкаря, якимъ есть **Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ,** который непремѣнно Васъ вылѣчитъ, якъ уже вылѣчилъ тысячи а тысячи иныхъ людей. Неоткладайте съ вылѣченіемся, ибо якъ поздно начнете лѣчитися, то тяжше есть лѣченіе.

Доброе дѣло само себе хвалитъ.

Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ непотребуетъ выхвальоватися, понеже его паціенты выхваляютъ. Множество листовъ отъ выздоровленыхъ людей свѣдчитъ о его похвалы-достойномъ успѣху въ лѣченію.

Не выкидайте грошей на всякіи дурницѣ, якъ напр. на электричный пасы. Въ такихъ электричныхъ пасахъ или крестахъ нѣтъ ніякой электрики, ани ніякой лѣчивой силы средства. Но съ тымъ легко можете прити до несчастя, если такій пасъ будете носити, ибо ваша немощь застарѣется и погоршается. Тсе скажетъ Вамъ каждый добрый лѣкаръ.

Выстерѣгайтеся подправлятелей и наподоблятелей. Проф. Д-ръ Коллинсъ предъ годами вынайшолъ способъ, для которого есть въ состояніи съ успѣхомъ лѣчити хворыхъ, которы суть отдалены, а которыи свою слабость докладно опишутъ и въ листѣ ему зашлютъ. Онъ одинъ есть въ состояніи отгадати всякіи хвороты изъ описанія. Теперь уже и прочіи лѣкарѣ хотятъ его наслѣдувати и прото почт. читателѣ най остерѣгаются ихъ.

Про что стался Проф. Коллинсъ такимъ славнымъ лѣкаремъ и про что до него удаются недужныи изъ всѣхъ сторонъ Америки?

На той вопросъ слѣдуетъ короткій отвѣтъ: Понеже Проф. КОЛЛИНСЪ дуже скоро каждого своего паціента вылѣчитъ а то и такого, которого ани лѣкарѣ ани лѣкарскіи общества вылѣчити немогли, а понеже Проф. Коллинсъ считаетъ меньшу цѣну за лѣченіе и медецины, якъ который иный лѣкаръ.

Кождому можетъ быти споможено. Недужныи най не тратятъ надѣи а сейчасъ най удадутся до Проф. КОЛЛИНСА съ полнымъ довѣріемъ. Кто можетъ, най самъ прійдетъ, но не есть того конечно потребно. Къ тому достаточно будетъ того, если недужный опишетъ свою хвороту докладно и зашлетъ листъ Проф. КОЛЛИНСОВИ. Той славный зналець изъ листу переконается, своею высокою ученостью и многорочную практику употребитъ къ тому, чтобъ хвороту добре спозналъ и предписалъ терплящому отвѣтныи лѣкарства. Его найбольшою радостію есть, если можетъ хворому навратити здоровіе.

При лѣченію всякихъ хворотъ, главнымъ дѣломъ есть то, чтобъ лѣкаръ дѣйстно спозналъ недугъ и не сдѣлалъ якій омылъ. Въ томъ оглядѣ не выровнается Проф. КОЛЛИНСОВИ ніякій иный лѣкаръ, что уже вобще есть извѣстно по всей Америкѣ.

Кому ины лѣкарѣ немогли помогчи, кто уже зуновалъ платити инымъ лѣкарямъ или лѣкарскимъ обществамъ, най спробуе еще удатися до Проф. КОЛЛИНСА. Уздоровилъ онъ уже больше тысяча людей, которыхъ докторы по долгомъ, но безуспѣшномъ лѣченію узнали за невылѣчительныхъ. — Не вынаходте новыхъ лѣкаровъ и новыхъ лѣкарскихъ обществъ, но всегда въ случаю слабости удайтеся лишь на извѣстного и практичного знальца подъ адрессою:

Почтенѣйшій Проф. Коллинсъ!
Могу ся Вамъ похвалити, что по ужитью Ваших лѣкарсв есьмъ совсѣмъ здоровъ. За долгіи часы былъ я хворый и ани не надѣялся того, чтобъ Вы мнѣ такъ скоро спомогли. Уже не имѣю ани боленія головы ани жолудка ани кольки въ клубахъ, изъ всего уже есьмъ вылѣченый.
За тое все желаю Вамъ, най Васъ Богъ поживитъ на много и много лѣтъ!

Іоаннъ Страхъ,
P. O. Box 12,
Mogadore, O.

Госп. М. Любичь пишетъ такъ:

Дорогій пане!
На хвороту, зъ которой теперь есьмъ излѣченъ, тернѣлъ я чрезъ полныхъ 5 лѣтъ. Пробовалъ я розличныхъ докторовъ и подля преписy уживалъ ихъ лѣкарства, но все было задармо. На раду моего пріятеля обратился я на Васъ и днесь я есьмъ счастливый человѣкъ ибо сейчасъ позбавился той страшной недуги.
Не есьмъ я богатый человѣкъ и не маю Вамъ чимъ отплатитися, но зато прошу что денно Бога, чтобъ васъ подержалъ въ счастью и здоровлю на много лѣтъ къ помочи всѣмъ терплящимъ.
Вашъ отданый
Март. Любичь,
P. O. Box 699,
Wilmerding, Pa.

PROF. DR. E. C. COLLINS,
NEW YORK MEDICAL INSTITUTE,
140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.